

VYPOŘÁDÁNÍ ZÁSADNÍCH PŘIPOMÍNEK K MATERIÁLU S NÁZVEM:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Dle Jednacího řádu vlády byl materiál rozeslán do zkráceného meziresortního připomínkového řízení dopisem ministra spravedlnosti dne 7. února 2017, s termínem dodání stanovisek do 21. února 2017. Vyhodnocení tohoto řízení je uvedeno v následující tabulce:

Resort	Připomínky	Vypořádání
Ministerstvo financí	Zásadní připomínky: <u>K důvodové zprávě</u> 1. Z důvodové zprávy materiálu vyplývá, že rozpočtové dopady související s přijetím změn tohoto zákona se odhadují ve výši 32 114 000 Kč ročně (odměna advokátovi za právní pomoc 7 014 000 Kč, státem zajištěná právní pomoc ve správním řízení 20 800 000 Kč a státem zajištěná právní pomoc v řízení před Ústavním soudem 4 300 000 Kč). Důvodová zpráva u vyčíslení těchto rozpočtových dopadů vždy uvádí, že dané náklady budou uhrazeny v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti. Na základě výše uvedeného očekáváme, že tyto rozpočtové dopady v očekávané výši 32,114 mil. Kč ročně budou hrazeny z kapitoly Ministerstva spravedlnosti a to ze současných limitů rozpočtu kapitoly Ministerstva spravedlnosti a bez požadavku na dodatečné navýšení prostředků z důvodu navrhované změny tohoto zákona. 2. Nesouhlasíme s dopady uvedenými v Důvodové zprávě, kde je v souvislosti s navrhovanou právní úpravou požadováno navýšení počtu zaměstnanců o 2 pracovní místa k zajištění realizace agendy proplácení faktur advokátům s předpokládaným dopadem v oblasti prostředků na platy v celkové výši 840 000 Kč ročně a o další 2 pracovní místa k zajištění realizace agendy státního dohledu nad Českou advokátní komorou (dále jen „ČAK“) s předpokládaným dopadem v oblasti prostředků na platy ve výši 912 000 Kč ročně. Jakékoliv posílení ústředního orgánu Ministerstva spravedlnosti v oblasti počtu míst resp. prostředků na platy je neakceptovatelné. Ústřední orgán Ministerstva spravedlnosti vykazuje za období roku 2016	ROZPOR Ministerstvo spravedlnosti požádalo o navýšení svého rozpočtu včetně potřebného navýšení počtu zaměstnanců v rámci nadpožadavků předkládaných Ministerstvu financí v souvislosti s návrhem rozpočtu pro rok 2018 a SDV na roky následující.

	neobsazenost ve výši 201 přepočtených míst, tj. 37,1 %. Je nepochybné, že je v silách Ministerstva spravedlnosti zajistit tyto priority vnitřní optimalizací procesů a činností, tj. v rámci neobsazených míst a úspor, které neobsazenost generuje. Proto požadujeme materiál v relevantních částech doplnit o jednoznačné stanovění, že s navrhovanou změnou vyplývající z implementace návrhu zákona nebudou spojeny žádné požadavky na navýšení limitu počtu míst a objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci.	
	<u>K bodu 4 (§ 18a odst. 4 a 6)</u> Lze mít za to, že navrhovaná „regulační náhrada za zpracování žádosti“ svým charakterem odpovídá správnímu poplatku, a tudíž ji není vhodné upravovat návrhem předmětného zákona a označovat ji jako náhradu. Je více než žádoucí, aby tento poplatek byl zařazen do sazebníku zákona o správních poplatcích a jeho správa se řídila tímto zákonem a subsidiárně daňovým řádem. Přitom je třeba v zákoně o správních poplatcích upravit speciální ustanovení v případě, že určité konstrukční prvky tohoto poplatku (např. rozpočtové určení) nebo určité instituty aplikované při jeho správě (např. formy placení) mají být upraveny odchylně od obecného režimu správních poplatků. Důvodová zpráva dále uvádí, že zavedení regulační náhrady je formou spoluúčasti žadatele o právní porady a též, že „by primárně mělo zabránit nadužívání a možnému zneužívání poskytování právních porad a současně částečně pokrýt náklady, které ČAK vzniknou v souvislosti se zpracováním jednotlivých žádostí“. Zde je třeba poukázat na nelogické prvky vztahované k tomuto tvrzení. Z textace navrhovaného ustanovení §18a odst. 4 přímo nevyplývá rozpočtové určení regulační náhrady, avšak z kontextu by se dalo dovodit, že plyne ČAK. V případě, kdy výnos z tohoto poplatku (regulační náhrada) bude příjmem ČAK, pak nebude formou spoluúčasti, jelikož nebude příjmem advokáta, který právní poradou reálně poskytne. Argumentu, že tento poplatek zabráni nadužívání, případně zneužívání poskytování právních porad, nesvědčí navrhovaný § 18 odst. 6, na jehož základě bude neúspěšnému žadateli náhrada vrácena, čímž se minimálně z hlediska objemu nápadu žádostí na ČAK regulační funkce tohoto poplatku eliminuje. Ustanovení § 18 odst. 6 též vyvrací argument, že poplatek má částečně sloužit jako pokrytí nákladů ČAK.	Vyhověno

	Dále bychom chtěli upozornit také na logický rozpor, který zakládá poslední věta § 18a odst. 4, která stanoví, že v odůvodněných případech ČAK poplatky nevybere. Uhrazení tohoto poplatku je přitom spojeno se samotným podáním žádosti, tj. předáním informací, na jejichž základě bude moci ČAK posoudit, zda je konkrétní případ odůvodněný k nevybrání daného poplatku. Toto „nevybrání“ tak logicky není uskutečnitelné.	
Ministerstvo vnitra	K čl. I bodu 4 - k § 18a a 18b obecně: Požadujeme doplnit do návrhu zákona postup v případě, že se ukáže, že pominou důvody, na základě kterých byl advokát k právní poradě určen a stejně tak postup v případě, že vyjde najevo, že majetkové poměry klienta neodůvodňují poskytnutí bezplatné právní rady, popř. jej neodůvodňovaly, jako je tomu u právních služeb v § 18c odst. 7 a 8. Stejně tak v případě jednorázové právní rady neurčenému počtu osob umístěných v uzavřeném zařízení může dojít k tomu, že se zjistí, že porada nebyla potřeba k ochraně zájmů umístěných osob, tedy že podnět nebyl odůvodněný, a zákon pro tento případ neobsahuje žádný postup. Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.	Vysvětleno K § 18a Režim právních porad je odlišný než v případě komplexního poskytování právních služeb podle § 18c. V případě, že se po poskytnuté právní poradě u žadatele zlepší jeho ekonomická situace a nebude již splňovat podmínky pro poskytnutí právní rady podle § 18a, Česká advokátní komora takovému žadateli (za předpokladu, že by si opětovně požádal) advokáta již neurčí. Přezkum takové situace v případě právních porad by bylo neekonomické. Dodatečné zkoumání by velmi zatížilo systém. Mimoto může být ekonomická situace žadatele velmi proměnlivá. K § 18b Navrhovaná právní úprava poskytování právní pomoci osobám omezeným na svobodě v zařízeních pro zajištění cizinců vznikla za spolupráce s MV – Odborem azylové a migrační politiky.

	K čl. I bodu 4 - k § 18a odst. 1: 1. Požadujeme uvést do souladu znění důvodové zprávy a návrhu zákona, neboť v důvodové zprávě se hovoří o posuzování majetkové situace žadatele i společně posuzovaných osob, v návrhu je však uveden pouze žadatel. Máme za to, že zahrnutí majetkové situace společně posuzovaných osob se žadatelem je žádoucí, neboť osoby s příjmem vyšším, než je trojnásobek životního minima, které však zároveň například pečují o nezaopatřené děti, budou rovněž spadat do skupiny účastníků, jimž je třeba poskytnout bezplatnou právní pomoc a rovněž se tím zamezí zneužívání institutu osobami, jež by si mohly zajistit právní služby jinak. 2. Rovněž je potřeba v návrhu vyjasnit, které instituty mohou uplatnit pouze fyzické a které i právnické osoby. Závěrečná zpráva z dopadů regulace (RIA) v bodě 1.4 uvádí, že zatímco o právní poradu (zřejmě mimo konkrétní řízení) smí žádat jen fyzické osoby, v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem mohou být příjemci právní pomoci i právnické osoby. Tento nesoulad byl již namítán ve fázi věcného záměru zákona. Tehdy však předkladatel uvedl, že návrh počítá s udělováním právních porad fyzickým i právnickým osobám, jelikož vyloučení právnických osoby by zakládalo porušení principu rovnosti, navíc i právnické osoby mohou doložit nemajetnost. Nicméně návrh v předložené podobě je orientován pouze na fyzické osoby a v případě, že budou mít možnost nárokovat právní porady i právnické osoby, je nutné návrh upravit tak, aby zohlednil jejich specifika (blíže k tomu rovněž stanovisko Legislativní rady vlády k návrhu věcnému záměru zákona). V této souvislosti upozorňujeme, že návrh v předložené podobě jednotně užívá označení žadatel, proto v případě, že některé instituty mohou skutečně využít jen fyzické osoby a jiné jsou přístupné i osobám právnickým, bude nutné označení upravit. Tyto připomínky považuje ministerstvo za zásadní.	Ad 1. Vyhověno Ustanovení § 18a odst. 1 bude přeformulováno, aby výslovně odpovídalo textu důvodové zprávy ohledně zohledňování společně posuzovaných osob, tj. žadatelem je osoba, jejíž průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima jednotlivce či osob s ním společně posuzovaných. Ad 2. Vyhověno

	K čl. I bodu 4 - k § 18a odst. 4: - Požadujeme předně výslovně stanovit, že za podání žádosti se hradí regulační náhrada ve výši 100 Kč a především komu se hradí, na což až následně navazuje povinnost přiložit doklad o úhradě regulační náhrady k žádosti. - Zároveň považujeme za nedostačující i druhou větu předmětného ustanovení, která je věnována otázce prominutí regulační náhrady, neboť pouze konstatuje, že Komora nemusí náhradu vybrat. Požadujeme proto ustanovení revidovat tak, aby z něj vyplýval postup popisovaný v komentáři ve zvláštní části důvodové zprávy. Tyto připomínky považuje ministerstvo za zásadní.	Vysvětleno Poplatek za určení advokáta k poskytnutí právní porady podléhá režimu zákona o správních poplatcích. Novela zákona o správních poplatcích je součástí předkládaného návrhu zákona.
	K čl. I bodu 4 - k § 18a odst. 6: Požadujeme specifikovat, nejlépe taxativním výčtem, které opravné prostředky nejsou přípustné. V případě ponechání současného znění tohoto ustanovení by, stejně jako v případě jiných zákonů s ustanovením obdobného znění, mohly vznikat výkladové problémy, zda má zákonodárce na mysli jen řádné opravné prostředky nebo všechny opravné prostředky (odvolání, rozklad, podnět k provedení přezkumného řízení, žádost o obnovu řízení). Připomínka se shodně týká i § 18c odst. 9. Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.	Vysvětleno V případě rozhodování České advokátní komory o určení/neurčení advokáta vycházíme ze stávající úpravy obsažené v § 18 zákona o advokacii. Doručené rozhodnutí České advokátní komory je v právní moci (současný § 55 odst. 6 zákona o advokacii). Dále odkazujeme na § 55 odst. 1 zákona o advokacii, které obsahuje, která ustanovení správního řádu se nepoužijí. V důvodové zprávě k § 18a odst. 6 je mj. uvedeno: <i>Pokud Česká advokátní komora nevyhoví žádosti o určení advokáta podle § 18a zákona o advokacii, vydá o tom písemné rozhodnutí. Toto rozhodnutí se doručí žadateli o právní poradu. Proti takovému rozhodnutí není odvolání přípustné. Soudní přezkum není navrhovanou právní úpravou vyloučen.</i>

	K čl. I bodu 4 - k § 18b: Ustanovení poměrně obecně stanoví, že nárok se uplatňuje skrze odůvodněný podnět provozovatele předmětných zařízení s tím, že Komora určí advokáta k poskytnutí porady neurčenému počtu osob, je-li to třeba k ochraně jejich zájmů. Z textu lze tudíž dovodit, že Komora by měla posuzovat odůvodněnost podnětu a potřebu ochrany dotčených osob. Takto obecně formulovaná kritéria působí značně kontrastně v porovnání s definovanými předpoklady nároku, které musí dokládat žadatelé u právních porad a právních služeb upravených v § 18a a 18c, a v kombinaci s textem důvodové zprávy, kde se hovoří dokonce o presumpci nemajetnosti cizinců umístěných v detenčních zařízeních, dochází k zjevné nerovnosti v přístupu k účastníkům. Dle našeho názoru je nutné doplnit ustanovení o náležitosti, které musí podnět obsahovat, v nichž musí být údaje osvědčující potřebnost poskytnutí právní porady osobám umístěným v zařízení a jejich neschopnost zajistit si právní služby jiným způsobem. Ostatně v návrhu vyhlášky o stanovení způsobu zjišťování příjmových a majetkových poměrů žadatele o určení advokáta Českou advokátní komorou se v bodu 3 vůbec neuvádí, že by formulář měl obsahovat jakékoli údaje osvědčující důvodnost podnětu, není tedy zřejmé, z čeho jí má následně posoudit Komora. V souvislosti s tím upozorňujeme, že není dle našeho názoru ideální v daném případě hovořit o podnětu, na který obecně nejsou kladeny žádné formální požadavky, jelikož bývá spojen s vyšetřovací činností orgánu, jemuž je zasílán. Zde by bylo vhodnější s ohledem na navrhovaný postup hovořit o žádosti, jelikož by zde mělo docházet k posuzování podmínek nároku. Jak již bylo uvedeno výše v obecné připomínce k § 18a a 18b, návrh v této podobě nijak neupravuje postup v případě, že by z podnětu nevyplývala potřebnost ochrany zájmů v zařízení umístěných osob, a přiznává tak nárok na jednorázovou poradou dle § 18b v podstatě automaticky. Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.	Vysvětleno

K čl. I bodu 4 - k § 18d odst. 2 a k tezí stavovského předpisu:

Důvodová zpráva k navrhovanému ustanovení a rovněž teze stavovského předpisu předpokládají, že při poskytování právních porad se nebude moci advokát nechat zastoupit advokátním koncipientem. Takovou úpravu považujeme za nedůvodně omezující ve vztahu k jednotlivým advokátům a zároveň celkově za disproportční s ohledem na jiná substituční oprávnění. Ostatně ve chvíli, kdy advokátní koncipient může advokáta zastupovat při poskytování právní služby podle § 18c a obecně v řízeních před soudy i správními úřady (s konkrétně vymezenými výjimkami ve zvláštních právních předpisech a v usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/1998 Věstníku, kterým se stanoví pravidla pro výkon substitučního oprávnění advokátních koncipientů a jiných zaměstnanců advokáta), jeví se nelogickým, proč zrovna u prosté právní rady, jež bude nejčastěji spočívat v hodnocení základních soukromoprávních vztahů či postupu v běžných správních řízeních, by se mělo advokátovi znemožnit nechat se zastoupit svým koncipientem. Je třeba si uvědomit, že při ustanovování advokátního koncipienta svým zástupcem musí advokát sledovat především jeho řádnou přípravu na povolání advokáta, tudíž by advokát měl volit pro koncipienta úkoly tak, aby jej co nejlépe připravil na jeho budoucí vlastní praxi, což nepochybně obsahuje i poskytování právních porad. Pro srovnání lze uvést, že například exekutorští koncipienti provádí právní rady v bezplatné poradně během své praxe povinně (§ 16 Stavovského předpisu Exekutorské komory o výchově a vzdělávání - č. 1/2012 Věstníku). Dle našeho názoru argumenty ohledně odborných znalostí, praktických zkušeností s aplikací práva a vázanost zákonnými i stavovskými povinnostmi se stejně uplatní i na koncipienta, přičemž odpovědnost za právní radu bude mít tak jako tak advokát, který sám posoudí dle oblasti, ve které bude rada poskytována, zdali jí poskytne sám, nebo se nechá zastoupit. Přikláníme se tedy k tomu, aby možnost nechat se zastoupit koncipientem byla advokátům ponechána, případně byla doplněna omezením v podobě absolvování určité doby praxe koncipienta, jako je tomu u zastupování advokáta v jednotlivých řízeních (čl. 4-8 Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/1998 Věstníku).

Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.

Nevyhověno

Nemožnost zastoupení advokáta koncipientem v případě právních porad vychází z vládou schváleného věcného záměru.

Poskytování právních porad může mít zásadní důsledky pro další postup ve věci, a proto by měly tyto rady poskytovat osoby mající především praktické zkušenosti s aplikací práva, odbornou přípravu, složenou advokátní zkoušku, čímž by mělo být garantováno, že se potřebným osobám dostane kvalifikovaná právní pomoc. Právě během právní rady jsou výše uvedené aspekty velmi důležité, kdy během relativně krátké doby (např. v délce pouhých 30 minut) se musí žadatelé dostat pro něj podstatné a směrodatné informace.

Advokátní koncipient vykonává u advokáta právní praxi, jejímž cílem je získat pod vedením a dohledem advokáta znalosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie. Advokátní koncipient se tedy v rámci své koncipientské praxe teprve připravuje na výkon praxe advokáta. Koncipient není samostatným nositelem právních služeb, základní odpovědnost je vždy na advokátovi.

		V případě právních porad bude advokát dopředu vědět převážně pouze okruh problému, nebude vědět přesně, čeho se bude porada týkat, a proto se nebude moci připravit dopředu, bude muset být schopen reagovat hned. Advokát sice může ustanovit svým zástupcem koncipienta, ale vždy pouze k jednotlivému úkonu, nikoli pro celé řízení. Advokát je navíc povinen v takovém případě udělit koncipientovi před ustanovením náležité poučení. V případě porady nebude advokát mít časový prostor dát koncipientovi náležité poučení. V případě navrhovaného § 18c zákona o advokacii se nevylučuje zastoupení advokáta koncipientem k jednotlivému úkonu.
	K čl. I bodu 4 - k § 18d odst. 4: Hovoří-li se v ustanoveních § 18 až 18c o žádosti a následném rozhodnutí, jedná se o postup podle části druhé správního řádu. Postup podle části čtvrté v takovém případě není vhodný. Podle § 154 správního řádu by se v takovém případě podle vybraných ustanovení části druhé a třetí postupovalo obdobně (mezi nimi ovšem nejsou ustanovení upravující např. žádost nebo rozhodnutí), přičemž další ustanovení zákona by se použila přiměřeně, pokud by přitom byla potřebná. Je-li cílem tohoto ustanovení vyloučit aplikaci některých ustanovení správního řádu, bude vhodnější, pokud tak zákonodárce učiní výslovně. Požadujeme tedy vypuštění tohoto ustanovení. Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.	Vyhověno

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1. K návrhu obecně: Z návrhu není zřejmé, zda se má či nemá navrhovaná právní úprava vztahovat i na právnické osoby. Ze znění návrhu se dá spíše dovodit, že právnickým osobám je možnost žádat o státem hrazenou právní pomoc zapovězena, avšak není to v materiálu nikde výslovně uvedeno a ošetřeno. Požadujeme proto vysvětlit a materiál náležitě upravit.	Vyhověno V zákoně výslovně uvedeno, kdo může být žadatele podle § 18a a kdo podle § 18c.
	2. K novelizačnímu bodu 4, § 18a odst. 4: Z navrhovaného textu ustanovení není zřejmé, jakým způsobem bude Komora rozhodovat o prominutí regulační náhrady a zda je třeba zažádat o její prominutí, případně, zda bude rozhodnuto i bez žádosti. Požadujeme upravit a vyjasnit proces rozhodování o prominutí regulační náhrady. Dále doporučujeme alespoň v Důvodové zprávě uvést příklady odůvodněných případů k prominutí zaplacení regulační náhrady.	Vyhověno Úprava podléhá režimu správních poplatků. Součástí návrhu zákona je rovněž úprava zákona o správních poplatcích.
	3. K novelizačnímu bodu 4, § 18c odst. 8 a k Důvodové zprávě, zvláštní části, k bodu 4 (§ 18c odst. 8): Ve zvláštní části Důvodové zprávy k bodu 4 (§ 18c odst. 8) se hovoří o dvou případech zrušení určení advokáta Českou advokátní komorou. První případ se týká situace, kdy vyjde najevo, že poměry klienta od počátku nesplňovaly podmínky pro určení advokáta Českou advokátní komorou - pak vzniká advokátovi nárok na odměnu za již poskytnuté právní služby v příslušné věci od klienta ve výši, v níž by mu jinak náležela v případě běžného poskytnutí takové služby podle advokátního tarifu. Druhý případ směřuje k situacím, kdy se poměry klienta změnily v průběhu poskytování právní pomoci. V takových případech dle Důvodové zprávy „zákon dává přednost dohodě mezi klientem a advokátem, avšak i taková změna odůvodňuje ukončení poskytování právních služeb na základě určení, avšak nikoliv zpětně“. Toto však dle našeho názoru z návrhu nevyplývá. Naopak z druhé věty § 18c odst. 8 vyplývá, že vždy když dojde-li ke zrušení rozhodnutí, má advokát nárok na úhradu odměny za poskytnutí právní služby po klientovi. Požadujeme ustanovení upravit tak, aby zmiňované dvě situace byly jasně odlišené a klientovi, kterému se změnily ekonomické poměry až v průběhu poskytování právní pomoci nehrozilo, že bude muset zpětně zaplatit za služby. Stejně tak první věta § 18c odst. 8 hovoří o možnosti Komory zrušit kdykoliv povinnost určeného advokáta poskytnout právní služby, jestliže po dobu poskytování právních služeb vyjde najevo, že poměry klienta poskytnutí právních služeb na	Vyhověno Ustanovení byla přeformulována a nově zní: <i>(7) Komora určení advokáta zruší, jestliže během poskytování právních služeb tímto advokátem v příslušné věci vyjde najevo, že poměry klienta poskytnutí právních služeb neodůvodňovaly. Komora určení advokáta zruší také tehdy, jestliže během poskytování právních služeb tímto advokátem v příslušné věci vyjde najevo, že se poměry klienta změnily tak, že poskytnutí právních služeb již neodůvodňují; určení advokáta Komora zruší k okamžiku změny poměrů. Nedohodne-li se advokát s klientem jinak nebo neučiní-li klient jiné opatření,</i>

	náklady státu neodůvodňují, případně neodůvodňovaly. Komora může povinnost poskytnout právní služby zrušit i se zpětnou účinností, avšak z ustanovení jasně nevyplývá v jakých případech takto může rozhodnout, resp. není dána spojitost mezi rozhodnutím se zpětnou účinností a případy, kdy poměry klienta poskytnutí právních služeb na náklady státu nikdy neodůvodňovaly. Požadujeme ustnovení upravit ve smyslu výše uvedeném. Ve spojitosti s ustanovením § 18c odst. 8 dále dodáváme, že v materiálu zřejmě není vůbec řešena povinnost žadatele (resp. příjemce právní pomoci) informovat Českou advokátní komoru o změně majetkových poměrů. Dle našeho názoru by tato otázka měla být v návrhu řešena.	<i>je advokát povinen po dobu 15 dnů ode dne, kdy došlo ke zrušení jeho určení k poskytování právních služeb, činit veškeré neodkladné úkony tak, aby klient neutrpěl na svých právech nebo oprávněných zájmech újmu. To neplatí, pokud klient advokátovi písemně sdělí, že na splnění této povinnosti netrvá.</i> <i>(8) Ode dne, ke kterému bylo zrušeno určení advokáta Komorou, má advokát nárok na úhradu odměny za poskytnutí právní služby po klientovi podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně.</i> V zákoně byl doplněn nový odstavec, který zní: <i>„Změní-li se v průběhu poskytování právních služeb příjmové a majetkové poměry žadatele, je povinen tuto skutečnost oznámit Komore.“</i>
	4. K novelizačnímu bodu 4, § 18d odst. 1: Česká advokátní komora vede pro účely poskytování právních porad seznam žadatelů. Vedení seznamu žadatelů mají dle § 53 upravit stavovské předpisy. Dle našeho názoru toto však není vhodné řešení. Zákon by měl stanovit alespoň základní pravidla pro vedení seznamu žadatelů, např. jak dlouho se údaje v seznamu budou uchovávat, či jaké údaje bude seznam obsahovat. Předložené teze stavovského předpisu (v části VIII materiálu) se o vedení seznamu navíc vůbec nezmiňují.	Vyhověno Vedení seznamu žadatelů bude podrobněji upraveno přímo v zákoně o advokacii a nikoliv ve stavovském předpise. Ustanovení nově zní takto: <i>(1) Pro účely poskytování právních porad podle § 18a a poskytování právních služeb podle § 18c vede</i>

		<i>Komora seznam žadatelů. Tento seznam je neveřejný. Do seznamu žadatelů se zapisují identifikační údaje žadatelů o právní pomoc, kontaktní údaje uvedené v žádosti a údaje nezbytné k posouzení nároku. Údaje o žadatelích jsou uchovávány po dobu 3 let od ukončení právní služby, jež byla předmětem určení.</i> Důvodová zpráva byla o požadované informace doplněna (údaje týkající se časové dotace, uhrazení regulační náhrady, apod.).
	5. K novelizačnímu bodu 4, § 18d odst. 4: Nerozumíme důvodům pro použití postupu pouze podle části čtvrté správního řádu a s tímto návrhem nesouhlasíme, neboť k němu dle našeho názoru není reálný důvod. Na řízení podle § 18 až 18c se může použít správní řád s výjimkami uvedenými v návrhu (např. vyloučení opravného prostředku). Požadujeme upravit.	Vyhověno Postup podle části čtvrté byl z návrhu vypuštěn. Ve věcech uvedených v § 18a až 18c bude Česká advokátní komora postupovat podle správního řádu s tím, že je explicitně stanoveno, která ustanovení správního řádu se nepoužijí.
	6. K novelizačnímu bodu 5, § 23 odst. 4: Ze znění ustanovení není zřejmé, v jaké lhůtě má advokát zaslat vyúčtování České advokátní komoře. V případě, že se má v ustanovení uvedená lhůta 1 měsíce vztahovat nejen k povinnosti odměnu vyúčtovat, ale i k povinnosti vyúčtování zaslat, navrhuje ustanovení odpovídajícím způsobem upravit.	Vyhověno Text zákona byl upraven.
	7. K novelizačnímu bodu 7, § 52b odst. 3: Nerozumíme smyslu tohoto ustanovení. Dle našeho názoru se subsidiárně použijí ustanovení zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolního řád), ve znění pozdějších předpisů. Požadujeme vysvětlit nutnost tohoto ustanovení, případně ho vypustit.	Vyhověno

Ministerstvo práce a sociálních věcí	<u>Obecně</u> Vláda dne 5. října 2016 přijala usnesení č. 873 k návrhu věcného záměru zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci tak, že uložila ministru spravedlnosti zpracovat a předložit vládě do 31. října 2016 návrh zákona podle schválného věcného záměru s tím, že do něj bude zapracována připomínka vlády, a to konkrétně připomínka uplatněná mj. ministryní práce a sociálních věcí v tomto znění: „Ministerstvo práce a sociálních věcí požaduje rozšířit okruh poskytovatelů státem zajištěné právní pomoci i na další subjekty a navrhuje, aby ve správním řízení rozhodoval o ustanovení právního zástupce účastníkovi řízení správní orgán příslušný k vedení řízení a vydání rozhodnutí. Dále poukazuje na nevhodně nastavený mechanismus podávání žádosti o poskytnutí právní porady a přidělení konkrétního advokáta.“ V návrhu je toto reflektováno v předkládací zprávě tak, že v úvodním odstavci se konstatuje, že „vláda současně uložila ministru spravedlnosti do připravovaného návrhu zákona doplnit do okruhu poskytovatelů právní pomoci neziskové organizace.“ Dále v návrhu změny zákona předkladatel doplnění okruhu poskytovatelů právní pomoci v rozporu s uvedeným usnesením č. 873/2016 i předkládací zprávou k návrhu změny zákona č. 85/1996 Sb. nenavrhuje. <u>Požadujeme proto nestátní neziskové organizace (NNO) mezi poskytovatele státem zajištěné právní pomoci doplnit.</u> Tato připomínka je zásadní.	ROZPOR
	<u>Obecně k navrhované právní úpravě</u> 1. <u>Návrh zákona zcela rezignuje na komplexní právní úpravu přístupu k bezplatné právní pomoci a nereflktuje současnou situaci, kdy je bezplatná právní pomoc (mimo řízení, kde je advokát ustanoven soudem) poskytována především NNO, které za to často nejsou nijak finančně kompenzovány ze strany státu.</u> Předkladatel zcela opomíjí zkušenosti NNO, různorodost klientů a řízení, kterým své služby poskytují. V rámci NNO je často právní poradenství poskytováno spolu s dalšími službami, a to především sociálním poradenstvím a psychologickými službami, v případě cizinců se jedná také o tlumočení a interkulturní služby. Velmi často je poskytováno klientům žijícím na okraji společnosti, zcela bez prostředků, v sociálním vyloučení a lze se důvodně domnívat, že mezi členy České advokátní komory (ČAK) nebude	ROZPOR Není zřejmé, z čeho připomínkové místo usuzuje, že o poskytování právní pomoci dle návrhu nebude ze strany členů České advokátní komory zájem. Předkladatel uvedl, že v rámci průzkumu projeví o tento druh služby zájem cca 4 000 advokátů (z počtu cca 10 000 aktivních advokátů). Navrhovaná úprava byla koncipována a

o tuto klientelu velký zájem. Právníci NNO mají zkušenosti s cílovou skupinou, mají povinné vzdělávání podle zákona o sociálních službách, které se zaměřuje i na specifika práce s touto cílovou skupinou.

Navrhovaná právní úprava také vykazuje značnou míru překážek z hlediska dosahu této služby. Předpokládá se vyplnění formuláře, zaplacení regulačního poplatku a doložení dokladů o příjmech, a to v situaci, kdy v právní věci, ve které osoba žádá, mohou např. běžet lhůty. Rozsah poskytované právní pomoci se zdá velmi problematický. Právní porada v délce 120 minut za rok, jejímž obsahem není žádné právní podání, je často pro cílovou skupinu zcela nedostačující a neefektivní. I přes pomoc se zorientováním se v právní situaci, si osoby v sociálním vyloučení, bez domova, cizinci, osoby s mentálním či jiným postižením, které se pro právní poradu kvalifikují, nejsou často schopny i jednoduché podání či komunikaci s úřady sami zařídit a obstarat. Proto, aby dosáhl klient na právní služby, bude podávat další písemnou žádost na ČAK. Systém je zatížen obrovskou administrativou, která je nejen bariérou pro dosažení pomoci, ale navíc se bude vytvářet systém, který je nepružný a pomalý a tedy neefektivní.

V důvodové zprávě se mimo jiné uvádí, že „v této souvislosti je třeba zdůraznit, že nestátní neziskové subjekty nemohou poskytovat právní služby jako takové (to je vyhrazeno pouze advokátům, popř. v určitém limitovaném obsahu dalším profesionálům jako notářům, soudním exekutorům či daňovým poradcům), a proto by po účinnosti navrhované právní úpravy nemělo dojít k výraznějším dopadům na nestátní subjekty v souvislosti s poskytováním dotací na činnost těchto subjektů.

NNO nejsou poskytovány finanční prostředky ze státního rozpočtu na poskytování právních služeb, ale pokud dostávají dotace na svoji činnost, jedná se primárně o jiný charakter činnosti.“ Toto vyjádření předkladatele je poměrně zjednodušující. Současná právní úprava umožňuje některým NNO, které toto mají uvedeno jako předmět hlavní činnosti, zastupovat klienty, např. cizince, oběti trestné činnosti v jednání před soudem či správním orgánem, ale dopad navrhované právní úpravy na tyto činnosti a NNO je zcela opomenut.

Požadujeme proto návrh přepracovat a reflektovat uvedené skutečnosti.

Tato připomínka je zásadní.

mnohokrát v rámci přípravy věcného záměru v tomto duchu konzultována s připomínkovými místy právě s ohledem na to, aby byla pro cílovou skupinu co nejdosažitelnější a aby celý proces související s poskytováním právní pomoci co nejjednodušší.

K vyplnění formuláře – nelze si představit, ať už by poskytovatelem právní pomoci byl kdokoli, že by státem hrazená právní pomoc byla přiznávána komukoli bez jakéhokoli dokladu o tom, že žadatel o tuto službu projevil zájem. Prokazatelnost poskytnutí právní pomoci by pak byla naprosto nulová a riziko zneužívání státních prostředků obrovské. Navrhovaný systém je s ohledem na efektivnost administrativně zatížen minimálně, a to zejm. ve srovnání s v minulosti předkládanými věcnými záměry státem zajištěné právní pomoci. Žadatel bude vyplňovat základní údaje a žadatel bude svým podpisem osvědčovat splnění materiálních podmínek, ne je nějak složitě dokládat, a to právě s ohledem na možný běh lhůt.

Z důvodové zprávy mj. vyplývá, že ačkoliv právní porada primárně nespočívá v sepisování právních dokumentů, tak v nezbytných případech může být její součástí pomoc při sepisu žádosti o poskytnutí státem zajištěné

		právní pomoci (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 30 občanského soudního řádu či § 35 odst. 8 soudního řádu správního), a bude-li to vzhledem k povaze úkonu možné pomoc při sepisu jednoduchého podání pro účely zachování lhůty (např. základní blanketní podání k soudu či správnímu orgánu bez nutnosti analýzy případu a odůvodnění).
	2. Právo na právní pomoc je nezbytné k zajištění účinné a nediskriminační dostupnosti právního zástupce. Pouze v takovém případě má osoba právo na spravedlivý proces. Právo na spravedlivý proces je uvedeno v mezinárodních i regionálních standardech, jako například Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ("ICCPR") a v jeho pozdějších výkladech a obecných komentářích. Toto právo odkazuje na základní principy, včetně presumpce nevin, práva znát povahu, a také, a to je v kontextu návrhu zákona nejdůležitější, schopnosti účinně se proti tomuto obvinění bránit v rámci spravedlivého a veřejného slyšení za účasti nezávislého a nestranného soudu. Na základě desátého principu Principů Organizace spojených národů a pokynů k přístupu k právní pomoci v systému trestní justice je stát povinen přijmout zvláštní opatření s cílem zajistit smysluplný přístup k právní podpoře pro ženy, děti a skupiny se zvláštními potřebami (a to včetně, avšak bez omezení, seniorů, menšin, osob se zdravotním postižením, osob s duševní chorobou, osob žijící s HIV a jinou závažnou nakažlivou chorobou, uživatelů drog, původních a domorodých lidí, osob bez státní příslušnosti, azylantů, cizinců, migrantů a migrujících pracovníků, uprchlíků a vnitřně vysídlených osob). Tato opatření by měla řešit zvláštní potřeby těchto skupin, včetně genderově senzitivních opatření a opatření přiměřených věku. Návrh zákona není limitován tím, o jaký typ právního poradenství jde, respektive o jakou jde právní pomoc. Obecně spíše definuje restriktce a omezení, které vedou, respektive omezují přístup k bezplatné právní pomoci. Jinými slovy je exkluzivní, nikoli inkluzivní. Postrádá jakákoli inkluzivní opatření, která jsou v	ROZPOR Navrhovaná forma právní pomoci cílí výhradně na ty, kteří právní pomoc skutečně potřebují a kteří si v důsledku své materiální potřeby nemohou smluvně obstarat právní služby k tomu, aby mohli řádně uplatnit a ochránit svá práva a nemohou se domoci informace o nich jinak. Není důvodné poskytovat právní pomoc na náklady státu těm, kteří jsou si sami schopni tuto pomoc obstarat a hradit. Navíc by se mohlo stát, že pomoc nedostanou osoby, které ji skutečně potřebují. Za předpokladu, že by byla poskytována právní pomoc na náklady státu všem, kteří o poskytnutí právní pomoci požádají, nastala by situace, že systém by byl přehlcen žádostmi o právní pomoc na náklady státu a v závěru by se osoba, která pomoc skutečně potřebuje a není schopna si ji zajistit sama, ocitla bez včasné právní

	souladu s mezinárodními standardy a inkluzivními strategickými materiály České republiky. Může tak v důsledku být v rozporu s výše uvedenými doporučeními, jelikož v žádné míře tyto specifika nebere v úvahu. Stát by měl chápat poskytnutí právní pomoci jako svou povinnost a odpovědnost. Za tímto účelem by měl nařizovat konkrétní legislativu a předpisy a zajistit, že komplexní systém právní pomoci je na místě, které je přístupné, efektivní, udržitelné a důvěryhodné. Stát by v neposlední řadě měl přidělit potřebné lidské a finanční zdroje do systému právní pomoci a nikoli toto břímě přenášet na své občany. Citujme z cíle návrhu: „Cílem navrhované právní úpravy je doplnit a rozšířit státem zajištěnou právní pomoc výlučně do oblastí, ve kterých není v současnosti poskytována, čímž by byl vytvořen komplexnější systém státem zajištěné právní pomoci ve všech oblastech, ve kterých je potřebné právní pomoc poskytovat.“. Jistě vítáme rozšíření právní pomoci ze strany státu do oblasti řízení před Ústavním soudem a před správními orgány. <u>Zásadní potíží předloženého návrhu však spatřujeme ve vymezení cílové skupiny osob, které na pomoc od státu dosáhnou a samotný ztížený přístup k této pomoci (máme nyní na mysli především institut právních porad).</u> Tato připomínka je zásadní.	pomoci, případně by se jí pomoc dostala, ale pro řešení její situace nebude poskytnuta včas. Poskytovat právní pomoc na náklady státu všem, kteří by o to požádali, by bylo v důsledku neefektivní. Absolutně odmítáme, že by byl návrh restriktivní a omezující. Státem zajištěná právní pomoc má přeci směřovat na ty osoby, které ji potřebují a nemohou si ji, zejm. z materiálních důvodů opatřit samy. Návrh dopadá na všechny připomínkovým místem uvedené skupiny, které by měly být podle Principů OSN chráněny a kromě materiálního hlediska nečiní pro tyto osoby žádnou bariéru vstupu. O žádné exkluzivitě se ani v nejmenším nedá hovořit. Vždyť jedinými dvěma kritérii pro poskytnutí státem hrazené právní pomoci je zažádání o ni a doložení, resp. osvědčení své materiální situace. Stejně tak je plošně zajištěno pokrytí ČR subjekty, které státem zajištěnou pomoc mají poskytovat, tedy advokáty a rovněž důvěryhodnost poskytujících subjektů, neboť tito, aby mohli právní služby poskytovat, musí složit zkoušku, být pro vykonávanou činnost poskytování právních služeb pojištěni, jsou kárně odpovědní apod. Právě absence takových mechanismů zaručujících kvalitu poskytovaných služeb, resp.

		nákladnost vytvoření a udržení takového systému, byla vytykána minulým věcným záměrům v souvislosti se zahrnutím neziskových organizací do seznamu poskytovatelů právní pomoci.
	<u>K jednotlivým ustanovením</u> <u>K bodu 4 - § 18a</u> 1. Navrhovaná časová dotace se jeví jako nedostatečná z hlediska poskytnutí efektivní právní porady, už samotné zorientování se v problému může zahrnovat dobu delší než 120 minut. Často mohou osoby řešit několik na sebe navazujících právních situací/problémů a bez komplexního přístupu, tuto situaci pak nelze řešit. Nastavená časová dotace pak nebude dostatečná a osoba se ocitne zcela bez právní pomoci. Ustanovení regulačního poplatku může znamenat, že osoby zcela nemajetné, nebo např. v hmotné nouzi, apod., na právní pomoc nedosáhnou, neboť nebudou mít finanční prostředky k zaplacení regulačního poplatku. Rozsah právní porady je stanoven na 120 minut ročně, regulační poplatek má sloužit jako zábrana k zneužívání právní pomoci, vzhledem k rozsahu právní porady se však jeví jako nadbytečný. <u>Požadujeme časovou dotaci právní pomoci zajištěné státem navýšit a odstranit regulační poplatek.</u> Tato připomínka je zásadní.	ROZPOR Časový limit v rozsahu 120 minut včetně stanovení regulační náhrady vychází z koncepce obsažené ve věcném záměru. Účelem právních porad není poskytování právních služeb v plné šíři. Jejich smyslem je seznámení žadatele s jeho situací a případnými možnostmi, které mu právo nabízí k řešení jeho postavení. V případě, že se v průběhu právní porady ukáže, že je potřeba nemajetnému žadateli poskytnout další právní služby, které nelze uskutečnit v rámci právních porad, advokát informuje¹⁾ žadatele o možnosti obrátit se na Českou advokátní komoru se žádostí o určení advokáta k poskytnutí právních služeb (navrhované ustanovení § 18c), případně o podmínkách nároku na bezplatnou právní pomoc podle zvláštního zákona (občanský soudní řád, soudní řád správní či trestní řád).

¹⁾ Čl. 10 odst. 9 etického kodexu České advokátní komory.

		Co se týče regulační náhrady, jedná se primárně o prostředek prevence nadužívání a možného zneužívání poskytování právních porad. V odůvodněných případech Česká advokátní komora regulační náhradu nevybere. Bude se jednat např. o případy v cizineckých věcech nebo půjde o takové osoby, které požádají o prominutí hrazení regulačního poplatku z finančních důvodů (např. matka – samoživitelka, osoby pobírající dávky st. soc. podpory, osoby bez domova, apod.).
	2. Jediným kritériem pro rozhodnutí ve věci práva na právní poradenství je v návrhu zákona majetková a finanční způsobilost žadatele. Zákon je ale koncipovaný tak, že na bezplatnou právní pomoc dosáhne de facto jen takový žadatel, který je nezaměstnaný nebo pobírá za práci odměnu, která odpovídá minimální mzdě. To odpovídá přibližně 3 % všech zaměstnaných osob na území České republiky. S osobami, které nejsou zaměstnané, to je cca 10 %. Nicméně, zákon limituje přístup k bezplatné právní pomoci i na základě majetku. <u>Celkový počet oprávněných žadatelů tak není ani 10 % z celkové populace České republiky.</u> Návrh zákona tak lze vnímat jako diskriminační, vzhledem k tomu, že se nevztahuje na více jak 90 % obyvatel České republiky a nikterak neupravuje specifická opatření, která by tuto skutečnost alespoň v určité míře narovnal a jde tak proti duchu rovnosti a antidiskriminace. <u>Podmínky stanovené pro žadatele o právní poradu (§ 18a návrhu) považujeme za velmi omezující z hlediska příjmového limitu (je otázkou, zda jsou skutečně osoby nad hranicí navrhované částky natolik majetné, že si mohou dovolit standardně placenou pomoc advokáta), navrhovaný majetkový test pokládáme za problematický především z toho hlediska, že právní porada není dlouhodobě se opakující pomoc</u>	ROZPOR Navrhovaná forma právní pomoci cílí výhradně na ty, kteří právní pomoc skutečně potřebují a kteří si v důsledku své materiální potřeby nemohou smluvně obstarat právní služby k tomu, aby mohli řádně uplatnit a ochránit svá práva a nemohou se domoci informace o nich jinak. Hranice trojnásobku životního minima vychází z koncepce obsažené ve věcném záměru. V současné chvíli zvažujeme upuštění od majetkového testu a právní porady by se tak poskytovaly pouze na základě

	(jako například v systému pomoci v hmotné nouzi podle příslušného zákona, a regulační poplatek pak vnímáme jako další přístup znesnadňující podmínku a argumentaci nadužíváním institutu s ohledem na stanovený časový roční limit dvou hodin nepřijatelnou Výše uvedené připomínky k podmínkám na právní poradu budou podle našeho názoru minimalizovat počty potřebných, kteří využijí právní poradenství v rámci tohoto institutu. Tím se ovšem <u>vůbec neulehčí přetíženému právnímu poradenství poskytovanému v systému registrovaných sociálních služeb.</u> Podle našeho názoru by právě právní porady měly alespoň část tohoto, pro občany bezplatného břemene, nést. Je tedy otázkou, dovolíme-li si parafrázovat citovaný rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, zda předkládaná novelizace konkrétně a účinně změní situaci právní pomoci ze strany státu, nebo se jedná jen o teoretickou a iluzorní konstrukci návrhu. Tato připomínka je zásadní.	příjmových kritérií. Ustanovení § 18a odst. 1 bude přeformulováno, aby výslovně odpovídalo textu důvodové zprávy ohledně zohledňování společně posuzovaných osob, tj. žadatelem je osoba, jejíž průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima jednotlivce či osob s ním společně posuzovaných.
	<u>K bodu 4 – 18b odst. 1 a 2</u> Právní poradenství osobám omezeným na svobodě v zařízeních pro zajištění cizinců (ZZC) počítá s podáním jednorázové právní porady neurčenému počtu osob umístěných v zařízení. Je nutné si uvědomit, že se často jedná o osoby, které nemluví a nerozumí česky, často nekomunikují ani žádným světovým jazykem a zcela se neorientují v právním a kulturním prostředí České republiky. Zároveň se s těmito osobami často vede několik správních řízení, které jsou omezeny velmi krátkými lhůtami (řízení o správním vyhoštění - 5 dnů na odvolání, řízení o zajištění - 30 dnů, 15 dnů na žalobu, řízení o mezinárodní ochraně - 15 dnů na žalobu). Předkládaný návrh nijak nezohledňuje skutečnost, že samotná porada pro cizince s jazykovou bariérou a v zajištění, je ve většině případů zcela nedostatečná k ochraně a prosazení jejich práv, neboť bez sepsání odvolání či učinění jednotlivých úkonů (nahlížení do spisu apod.) advokátem, si cizinec sám není schopen poradit a podání případně sepsat. Návrh vůbec nereflktuje náklady na tlumočení a zajištění tlumočení, neboť toto není provozovatelem zařízení poskytováno. Z návrhu rovněž není patrné, zda cizinci budou nuceni postupovat podle §18c a podávat další žádost k poskytování právních služeb. V takovém případě je nereálné, aby byly zachovány lhůty v dotčených správních řízeních.	ROZPOR Tato speciální úprava spočívá v poskytování právních informací a v konzultacích. Bude-li to však nezbytně třeba k ochraně práv cizince (např. v případě nutnosti zachování lhůty), bude právní porada spočívat rovněž v sepisu jednoduchých podání (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního, žádost o určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii, opravný prostředek bez jeho odůvodnění). Navrhovaná právní úprava poskytování právní pomoci osobám omezeným na svobodě v zařízeních pro zajištění cizinců vznikla za spolupráce MV –

	Právní úprava vychází z premisy, že Správa uprchlických zařízení (SUZ) je nezávislý subjekt na správním orgánu, který vede řízení se zajištěnými cizinci. SUZ je organizační složka Ministerstva vnitra, která spravuje ZZC a proti které, může zajištěný cizinec směřovat stížnosti pro porušení svých práv. Je tedy přinejmenším problematické, že samotnou žádost nemůže cizinec v ZZC podat sám. Požadujeme odstranit v návrhu uvedené nedostatky, včetně rozšíření poskytování státem zajištěné právní pomoci NNO i v ZZC. Tato připomínka je zásadní.	Odborem azylové a migrační politiky, a to mj. s ohledem na nutnost zachování příslušných lhůt v rámci řízení. Tato speciální úprava nevylučuje, aby si cizinec umístěný v „uzavřeném“ zařízení podal sám žádost o právní poradu podle § 18a.
Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu	Zásadní připomínky: 1. <u>K Čl. I, bodu 4 (§ 18a odst. 1 - 3 zákona o advokacii)</u> Jako zásadní vnímám, aby právní pomoc v podobě právních porad byla přístupná skutečně všem, kteří si běžného advokáta nemohou dovolit z důvodů nízkých příjmů a u nichž by tak nedostatek právní porady mohl vést k ohrožení jejich práv. Proto považuji za důležité přesně a promyšleně vymezit příjmové hranice pro přístup k této pomoci tak, aby nebyly ani příliš volné, ale ani příliš restriktivní. V tomto směru však předložený návrh považuji za nevyhovující, jak ostatně již uváděl můj předchůdce ve funkci ve svých připomínkách k věcnému záměru. Podle návrhu má být limitem pro rozhodování o přiznání právní pomoci ve formě poradenství trojnásobek životního minima (zřejmě) jednotlivce, tj. 10 230 Kč. Jeho použití je odůvodněno ve vazbě na průměrnou mzdu (cca 50%) a medián důchodu (cca 100%). Tyto vazby jsou sice v jádru rozumné, ale jako velmi problematické vidím, že v zákonném textu přímo nezohledňují, kolik osob musí být z příjmu živeno. Zatímco pro jednotlivce může být určená částka poměrně až velkorysá, pro vícečetnou rodinu může být naopak nedostatečná, neboť částky, se kterými jinak právní řád podle jiných předpisů počítá jako minimálními pro její běžnou obživu, jsou vyšší než navrhovaná výše příjmů. Např. nezabavitelná částka u srážek ze mzdy činí u jednotlivce cca 7 500 Kč, což u stanovené výše problém nevyvolává. U běžné rodiny s dvěma dětmi však nezabavitelná částka činí již 10 812 Kč, tj. více než navrhovaná částka. Podobně minimální životní minimum výše popsané běžné rodiny ve výši 10 030 Kč se velice blíží uvedené částce, a to jen dokud obě děti v rodině	1. Částečně vysvětleno/částečně vyhověno Ustanovení § 18a odst. 1 bude přeformulováno, aby výslovně odpovídalo textu důvodové zprávy ohledně zohledňování společně posuzovaných osob, tj. žadatelem je osoba, jejíž průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima jednotlivce či osob s ním společně posuzovaných. Od majetkového testu bylo v případě právních porad upuštěno. Pojem zástupce byl přímo v zákoně blíže specifikován. Nepovažujeme za vhodné přímo v zákoně specifikovat, jaké případy lze považovat za odůvodněné. Navrhujeme ponechat v navrženém znění. V důvodové zprávě je uvedeno, že zcela

mají pod 6 let, neboť postupně může vzrůst až na 11 450 Kč. Členové vícečetných domácností by tak neměli na právní poradu nárok, ač by jejich příjmová situace byla z ekonomického a sociálního pohledu stejně špatná jako u ostatních oprávněných osob. Důvodová zpráva sice mluví o zohlednění společně posuzovaných osob, ale samotný zákonný návrh je v tomto směru nejasný, zda mluví o životním minimu jednotlivce či společně posuzovaných osob. Toto považuji za klíčové vyjasnit.

Jako zbytečné rovněž vnímám, aby se při poskytování právních porad řešily nejen příjmové, ale i majetkové poměry žadatelů. Majetkové poměry žadatelů jsou zkoumány např. při pomoci v hmotné nouzi, kdy je jednak směřováno k celkové sociální aktivizaci klienta a k jeho motivaci využít svůj majetek pro celkové zlepšení své ekonomické situace a jednak je zvažováno, zda je skutečně nutné a důvodné poskytnout mu finanční pomoc ze státního rozpočtu ve výši až několika tisíc Kč měsíčně. Naopak zde se poskytuje právní porada v délce max. 2 hodin ročně, jejíž hodnota má být pro státní rozpočet ve výši max. 600 Kč ročně a jejíž hodnota podle advokátního tarifu činí mezi 600 – 3 000 Kč. Nutit klienta fakticky k tomu, aby prodával svůj osobní majetek kvůli získání oprávnění na plnění v podobě max. 4 právních porad v popsané hodnotě a délce, mi nepřipadá přiměřené. Domnívám se, že pro účely právní rady, na rozdíl od dlouhodobého zastupování v řízení, plně postačí hodnotit klientovy příjmy a nikoliv jeho majetek. Navíc si nedokáži představit, jak by ČAK toto hodnocení prováděla a jak by posuzovala, jaký majetek lze využít k zajištění právních služeb jiným způsobem a jak by měl být za tímto účelem využit.

Nepovažuji rovněž za vhodné používat v návrhu obecný pojem zástupce, resp. zastoupení, které současné znění zákona o advokacii v těchto významech nepoužívá (mluví např. v § 26 o zastupování advokáta jiným advokátem). V důvodové zprávě je sice vysvětleno, že jde o procesní zastupování na základě plné moci ve smyslu § 25a – 26 o.s.ř., nicméně ze znění zákona by toto pravidlo mohlo být vztaženo např. i na zákonné procesní zastupování či obecně jakékoliv zastoupení podle občanského zákoníku. Považuji proto za nutné v celém návrhu upřesnit, že se jedná o smluvního zástupce.

Konečně považuji za nutné upřesnit i odůvodněné případy, kdy by bylo možné

výjimečně bude umožněno v odůvodněných případech stanovené podmínky prolomit, a to s ohledem na faktickou situaci žadatele. Příkladem mohou být vážné spory mezi členy domácnosti, kdy dostatečný příjem některých z nich není dostupný ostatním (např. v řízení o výživném). Obdobně bude zohledňována i situace osob, které sice teoreticky takový příjem mají, ale je jim nedostupný, například v důsledku exekuce na jejich majetek nebo při úpadku. V obou případech se nezabavitelná částka (její výpočet je sice rovněž vázán na výši životního minima, ale vstupuje do něj i započtení normativních nákladů na bydlení) pohybuje pod novelou navrhovanou výší.

prominout splnění příjmových a majetkových podmínek pro přístup k právním poradám. Tyto případy se dají vymezit na základě inspirace jinými předpisy z oblasti sociální (např. zákon o zaměstnanosti, zákon o pomoci v hmotné nouzi, zákona o sociálních službách). Půjde o osoby, které jsou na základě své sociální situace a dalších okolností jako věk, zdravotní stav, rodinná situace jakkoliv sociálně znevýhodněny, což se většinou pojí právě i s nízkými příjmy a problémy hradit za služby včetně právní pomoci běžné ceny. Konkrétně půjde např. o osoby se zdravotním postižením, matky-samoživitelky, seniory, osoby propuštěné z vězení či ústavní péče, oběti trestných činů či osoby, jejichž práva jsou jinak ohrožena či jejich situace jinak komplikována. Velmi dobře tyto osoby jako zvlášť zranitelné vymezuje návrh zákona o sociálním bydlení. Jiný zdroj inspirace může poskytnout např. slovenská úprava zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytování právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, kde je sice stanovena pouze hranice příjmů, ale jako příjmy se nezohledňuje většina sociálních dávek, tj. osoby je pobírající pro účely zákona žádné příjmy nemají a plní tak podmínku příjmů pod danou hranicí. Alespoň určitý demonstrativní výčet by měl být v návrhu obsažen, aby poskytoval ČAK určité vodítko při jejím rozhodování a soudům při jeho případném přezkumu.

Požaduji proto odst. 1 – 3 upravit následovně:

§ 18a

(1) Žadatel, jehož průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima **jednotlivce či osob s ním společně posuzovaných stanoveného podle zvláštního zákona**, ani nedisponuje majetkem, jenž by mu umožnil zajistit si právní služby jinak, a ve věci, v níž žádá poskytnutí právní porady, není zastoupen jiným zástupcem **na základě plné moci**, má právo na to, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní porady. V odůvodněných případech lze splnění příjmových a majetkových podmínek prominout. **O prominutí musí žadatel požádat při podání žádosti.**

Požaduji dále odůvodněné případy blíže definovat podobně jako je tomu v jiných relevantních právních předpisech ze sociální oblasti.

Zbytek odstavce může být formulován jako nový odstavec 2:

(2) Právní porada se poskytne v minimální délce 30 minut, nejvýše do vyčerpání dvou hodin délky právní porady za každý kalendářní rok; každá započatá půlhodina právní porady se započítává do celkového ročního časového limitu.

Současné odstavce 2 a 3 navrhuji naopak spojit do 1 odstavce 3:

(2) Žádost o určení advokáta k poskytnutí právní porady lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje

- a) prohlášení žadatele, že celkové příjmové a ~~majetkové~~ poměry odpovídají podmínkám pro přiznání nároku na poskytnutí právní porady podle odstavce 1, a
- b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní porada žádána, nezastupuje jiný zástupce **na základě plné moci.**

Otázku zástupce požadují upravit i v § 18c

2. K Čl. I, bodu 4 (§ 18a odst. 4 zákona o advokacii)

Odstavec 4 jako jediný v návrhu zmiňuje otázku regulační náhrady za poskytnutí porady ve výši 100 Kč. Domnívám se, že tato úprava, jejímž výsledkem je de facto uložení povinnosti soukromé osobě, by měla být detailnější a přesnější, tj. minimálně vyjadřovat, že je zde platební povinnost, jakým způsobem se tato platební povinnost plní, vůči komu, tj. čím je náhrada příjmem apod. Stejně jako u přístupu k poradám by pak mělo být blíže vymezeno, za jakých podmínek by ČAK měl povinnost náhrady odpustit. Rovněž doporučuji neužívat pojem „regulační“ vzhledem k předchozím konotacím tohoto pojmu v souvislosti s regulačními poplatky ve zdravotnictví. Pokud je účelem poplatku úhrada zpracování žádosti, stačí jej odůvodnit takto.

Požadují proto ustanovení upravit následovně:

(4) Žadatel je při podání žádosti povinen zaplatit poplatek Komoře ve výši 100 Kč za zpracování žádosti. Poplatek je příjmem Komory. Poplatek lze platit

2. Vysvětleno

Poplatek za určení advokáta k poskytnutí právní porady podléhá režimu zákona o správních poplatcích.

převodem na platební účet, v hotovosti či poštovním poukazem. Pokud není poplatek zaplacen při podání žádosti, ~~K žádosti musí být k žádosti přiložen doklad o jeho úhradě regulační náhrady za zpracování žádosti ve výši 100 Kč. Žadatel může při podání žádosti požádat o odpuštění poplatku, čemuž Komora v odůvodněných případech vyhoví. V odůvodněných případech Komora regulační náhradu nevybere. Pokud Komora žádosti o odpuštění poplatku nevyhoví, postupuje podle odst. 6.~~

I zde požaduji blíže definovat odůvodněné případy podobně jako u předchozí připomínky.

3. K Čl. I, bodu 4 (§ 18b zákona o advokacii)

Toto ustanovení má upravovat poskytování právní pomoci v cizineckých zařízeních, tj. zařízeních pro zajištění cizinců a přijímacích střediscích pro žadatele o mezinárodní ochranu. Právní pomoc pro tyto osoby je speciálně vázána na ochranu některých lidských práv, především práva na život a zákazu mučení a nelidského zacházení a zákazu non-refoulement, tj. navrácení cizinců do zemí, kde by jim hrozila smrt či mučení a jiné špatné zacházení (viz čl. 7 Listiny základních práv a svobod, čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech či Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání). Proti rozhodnutím, která by vedla k možnému navrácení cizince do takové země a k ohrožení jeho práv, musí mít cizinci dostatečně prostředky nápravy (viz čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Právní pomoc cizincům v řízeních, které se týkají jejich pobytu na území ČR a mohou vyústit v jejich vyhoštění, je právě takovým prostředkem nápravy a ochrany jejich práv podle uvedených dokumentů. Stát je proto povinen zajistit jim efektivní přístup k právní pomoci v daných řízeních, aby mohli svá práva efektivně bránit.

Tento přístup ostatně potvrzují i právní předpisy EU, konkrétně směrnice 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, směrnice 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany,

3. ROZPOR

Limit právních porad v uzavřených zařízeních byl navýšen na 240 minut. Text ustanovení § 18b byl rovněž částečně upraven.

Navrhovaná právní úprava poskytování právní pomoci osobám omezeným na svobodě v zařízeních pro zajištění cizinců vznikla za spolupráce MV – Odborem azylové a migrační politiky, a to mj. s ohledem na nutnost zachování příslušných lhůt v rámci řízení. Navrhovanou právní úpravu považuje Odbor azylové a migrační politiky MV za dostačující.

Tato speciální úprava spočívá v poskytování právních informací a v konzultacích.

Bude-li to však nezbytně třeba k ochraně práv cizince (např. v případě nutnosti zachování lhůty), bude právní porada

směrnice 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu anebo nařízení č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států. Tyto předpisy přesně upravují právo cizinců na právní pomoc v určitých typech řízení. Pokud přitom tato pomoc není efektivně poskytnuta, dochází nejen k porušování výše uvedených mezinárodních závazků ČR, ale zároveň podle judikatury Ústavního soudu nelze cizince právoplatně vyhostit či navrátit zpět, neboť by tím byla ohrožena jejich práva (viz např. nálezh sp. zn. I. ÚS 630/16). Podobně pokud neposkytnutí právní pomoci vede ke zmeškání lhůty pro podání opravného prostředku v řízení, musí být lhůta následně navracena (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 122/2015) Neposkytnutí právní pomoci v daných řízeních tak fakticky zatěžuje tato řízení právní vadou a neumožňuje vykonat v nich přijatá rozhodnutí. Podle navrženého ustanovení určí Komora advokáta k poskytování právních porad v uzavřených zařízeních. Komora tak může učinit pouze na základě podnětu provozovatele zařízení. Již toto lze vnímat jako problém, a to jednak vzhledem k lhůtám v daných řízeních (např. 7 dní na podání žádosti o mezinárodní ochranu, 15 dní na žalobu proti tomuto rozhodnutí, 5 dnů na odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění či o povinnosti opustit území atd.), tj. aby právní pomoc byla skutečně účinná, a pak také proto, že Správa uprchlických zařízení, která spravuje cizinecká zařízení, není nezávislý subjekt, nýbrž organizační složka státu podřízená Ministerstvu vnitra, které je subjektem vedoucím s cizincem všechna předmětná řízení. Proto mohou panovat pochybnosti o tom, zda bude poskytování právní pomoci skutečně efektivně zajišťovat. Návrh rovněž vyvolává některé otázky – např. jak bude žadatel prohlašovat, že jej nezastupuje nikdo jiný, když za něj žádost bude podávat SUZ. Proto považují za vhodné, aby právní pomoc byla v cizineckých zařízeních poskytována automaticky v pravidelných intervalech bez nutnosti žádosti SUZ či konkrétních cizinců. Vzhledem k výše uvedeným lhůtám považují za skutečně minimální interval 1 týden (v čemž se ostatně shodují s představami předkladatele). Cizinci by měly být ze strany zařízení o právu využít právní pomoc výslovně	spočívat rovněž v sepisu jednoduchých podání (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního, žádost o určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii, opravný prostředek bez jeho odůvodnění). Návrh popsaný v připomínce nepovažujeme za účelný ani důvodný. V případě, že právní poradenství nebude v zařízení potřebné, nevidíme smysl v tom, aby tam přesto advokát jel a státu vyúčtoval cestovní náhrady a ztrátu času na cestě. Pokud Správa uprchlických zařízení dá podnět České advokátní komoře, Česká advokátní komora určí advokáta bez zbytečného odkladu. Obsahem podnětu SUZ musí být alespoň obecná identifikace osob, jimž má být porada poskytnuta, jazyk, v němž jsou schopny se dorozumět, právní status v ČR a předběžný časový rozsah korespondující počtu zájemců o právní poradu. Tato speciální úprava nevylučuje, aby si cizinec umístěný v „uzavřeném“ zařízení podal sám žádost o právní poradu podle § 18a Pro úplnost uvádíme, že unijní směrnice jsou plně transponovány. Návrh je v této souvislosti pouze doplňkového charakteru. Azylové směrnice požadují

	informování. Pokud by v daném termínu v konkrétním zařízení nebyl žádný cizinec potřebující právní pomoc, uhradily by se advokátovi pouze cestovní náhrady v předpokládané výši 1 500 Kč, což nelze považovat při počtu celkem 5 cizineckých zařízení v ČR z hlediska nákladů na státní rozpočet za nijak nepřiměřené. Komora by mohla ideálně určovat jednotlivé advokáty předem na určitý „rozpis služeb“ a nikoliv až následně na základě žádosti, neboť opět vzhledem k lhůtám může rozhodovat skutečně každý den. Pokud však bude existovat pravidelně nastavený systém, může vše takto fungovat. Považuji rovněž za nutné vzhledem k výše popsaným závazkům ČR z mezinárodního práva neuplatňovat obecné limity na právní porady ohledně jejich délky. Je nutno si uvědomit, že komunikace s cizincem může být problematická především kvůli jazykové bariéře. Rovněž cizinecké právo je poměrně specifickou oblastí práva, se kterou většina běžných advokátů nemusí mít zkušenosti (které naopak mají nevládní organizace dlouhodobě působící v zařízeních a spolupracující s Ministerstvem vnitra). Vzhledem k tomu, že cizinci pobývající v zařízeních budou ve valné většině potřebovat právní pomoc s úkony v azylovém či cizineckém řízení, považuji za smysluplnější právní pomoc nedefinovat časem, ale prováděnými úkony. Mohlo by dojít k určitému provázání systému právních porad a zastupování v řízeních, především správních. Advokát poskytující poradou by zároveň alespoň základně sepsal příslušné podání v podobě návrhu na zahájení řízení či správní žaloby, která by pak mohla být později doplněna. Zároveň by cizinec mohl rovnou podat návrh na určení advokáta pro účely dalšího řízení, o kterém by však ČAK musel rozhodnout v řádu dní, aby nový advokát převzal zastupování cizince co nejdříve. Podobně funguje systém např. na Slovensku, kdy Centrum právnej pomoci podává opravné prostředky ihned při podání žádosti cizince o právní pomoc a teprve poté rozhoduje o jeho žádosti o právní pomoc. Alternativně by se mohlo celé dělení na porady a zastupování opustit a advokát přítomný daný den v zařízení by automaticky přebíral zastupování ve všech žádostech, které by přijal. Vzhledem k plánování a automatické rotaci advokátů by toto nevyvolalo žádné kapacitní problémy či nerovnosti a vzhledem především k současnému počtu cizinců v ČR ani žádné přehnané finanční a administrativní náklady. Navíc by došlo k efektivnímu naplnění popsaných mezinárodních závazků ČR.	zajištění bezplatné právní pomoci ve fázi řízení o opravném prostředku. Odkázat tedy lze na § 35 odst. 8 soudního řádu správního, který rovněž umožňuje ustanovit advokáta pro podání příslušné žaloby.

	Požadují proto ustanovení upravit následovně: § 18b ~~(1) Na základě odůvodněného podnětu provozovatele uzavřeného zařízení zřízeného podle jiného zákona²⁾ určí Komora advokáta k poskytnutí jednorázové právní porady neurčenému počtu osob umístěných v tomto zařízení, je-li to třeba k ochraně jejich zájmů; § 18a odst. 1 věta třetí, § 18a odst. 3 písm. b), § 18a odst. 5 a 6 věta první a druhá se použijí obdobně.~~ (1) Komora poskytuje pravidelné právní porady v uzavřených zařízeních podle jiného zákona³⁾ minimálně jednou týdně, pokud provozovatel takového zařízení nepodá podnět k častějšímu poskytování těchto porad. (2) Podnět podle odstavce 1 lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. (3) Právní porady poskytované cizincům umístěným v zařízeních zahrnují rovněž sepisování podání ve věcech uplatňování jejich práv podle jiného zákona²⁾. (4) Advokát může rovněž s cizincem umístěným v zařízení sepsat žádost o právní služby podle § 18c. O této žádosti Komora rozhodne ve lhůtě 3 pracovních dnů. Požadují rovněž doplnit do zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců povinnost státních orgánů poučovat žadatele o mezinárodní ochranu a cizince umístěné v zařízeních o jejich právu využít poskytovanou právní pomoc ve všech jejich podobách. 4. <u>K Čl. I, bodu 4 (§ 18c odst. 5 a 6 zákona o advokacii)</u> Není jasné, jaký je rozdíl mezi „zjevně bezdůvodným uplatňováním nebo bráněním	4. Částečně vysvětleno/Částečně vyhověno Ne všechny skutečnosti jsou seznatelné

²⁾ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

— Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

práva“ a „zjevně právně bezdůvodným jednáním“. Zatímco první pojem používá občanský soudní řád v § 138 odst. 1 při rozhodování o osvobození od soudních poplatků, druhý pojem je jednak nejasný a jednak s velkou pravděpodobností duplicitní. Důvodová zpráva mezi oběma pojmy nijak nerozlišuje a ani nevysvětluje rozdíly mezi nimi.

Navíc není jasné, proč a jak by měla uvedené skutečnosti na straně klienta hodnotit nejen ČAK při určování advokáta, ale i sám advokát při svém zastupování klienta. Jednak ČAK při určení klienta posuzuje celou žádost a předmět sporu ve svém celku (jakkoliv se toto rozhodování prakticky těžko odlišuje od predikování samotného rozhodnutí ve věci), zatímco advokát by podle návrhu měl posuzovat každý jednotlivý krok klienta. Především však advokát je vázán povinností řídit se pokyny klienta, kterými není vázán jen, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem (§ 16 odst. 1 zákona o advokacii). Advokát je tedy těžko povolán k tomu, sám posuzovat u příkazů klienta smysluplnost, účelnost, efektivitu či jiné aspekty.

Požaduji proto ustanovení upravit následovně:

(5) Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva, ~~zjevně právně bezdůvodné jednání, jakož i~~ **nebo** zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.

(6) V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 ~~nebo jde-li o zneužití práva, zjevně právně bezdůvodné jednání, jakož i zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva;~~ v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.

přímo ze žádosti. Skutečnosti, které povedou k nevyhovění žádosti, může Česká advokátní komora zjistit buď přímo ze žádosti, anebo z úřední povinnosti (z okolností předchozího rozhodování). Nicméně ne vždy je možné zmíněné situace zjistit již ve fázi rozhodování o určení/neurčení advokáta Českou advokátní komorou. Řízení o určení/neurčení končí určením advokáta.

Mnohdy však nebude možné, aby zmíněné situace byly rozpoznány samotnou Českou advokátní komorou ze žádosti, případně z okolností předchozího rozhodování.

Pokud to zjistí až advokát při poskytování právní služby (např. že žadatel není vůbec aktivně legitimován, apod.), má právo právní službu neposkytnout a oznámi to České advokátní komoře.

Pojem „zjevně právně bezdůvodné jednání“ byl z návrhu vypuštěn.

5. <u>K Čl. I, bodu 4 (§ 18c odst. 8 zákona o advokacii)</u> Toto ustanovení upravuje povinnost uhradit náklady poskytnuté právní služby, pokud Komora své rozhodnutí zruší. Je však třeba výslovně uvést, že zpětně se služby hradí jen tehdy, bylo-li zpětně zrušeno i rozhodnutí o určení advokáta zdarma či za sníženou odměnu. Tato interpretace je zcela logická a důvodová zpráva (str. 43) ji výslovně zdůrazňuje, ale znění zákona je nejednoznačné a spíše nahrává výkladu, že jakékoliv zrušení zakládá povinnost uhradit služby v plné výši. Požaduji tedy výslovně upravit, že za již poskytnuté právní služby je klient povinen zaplatit jen při zrušení rozhodnutí se zpětnou účinností. 6. <u>K Čl. I, bodům 4 a 8 (§ 18d odst. 1 a § 53 zákona o advokacii)</u> V § 53 odst. 1 písm. J) je uvedeno, že stavovský předpis stanoví povinnosti advokáta při vedení seznamu žadatelů. Především je nutné upozornit, že advokát nevede seznamy žadatelů. Seznamy žadatelů vede ČAK (§ 18d odst. 1). Nadto se nepochybně jedná o zpracování osobních údajů, jehož podmínky musejí být určeny zákonem, nikoliv stavovským předpisem (zákon č. 101/2000 Sb. zákon o ochraně osobních údajů). V návrhu však zcela chybí informace o tom, jaké údaje se v evidenci budou uchovávat, kdo k nim bude mít přístup, což je uvedeno pouze v důvodové zprávě, a jak dlouho se budou uchovávat, což není uvedeno nikde. Domnívám se, že takováto úprava není dostatečným zákonným podkladem pro zpracování osobních údajů orgánem veřejné moci, kterým ČAK v daném případě je. Požaduji tedy vedení seznamu žadatelů kompletně upravit zákonem, zejména jeho obsah, délka uchování údajů a přístup k nim. 7. <u>K Čl. I, bodu 7 (§ 52 odst. 3 zákona o advokacii)</u> Ustanovení hovoří o dokladech prokazujících příjmové a majetkové poměry žadatele. Návrh však neukládá žadateli ČAK jakékoliv doklady nad rámec prohlášení v žádosti	5. Vyhověno 6. Vyhověno Vedení seznamu žadatelů je podrobněji upraveno přímo v zákoně o advokacii. Ustanovení nově zní takto: <i>(1) Pro účely poskytování právních porad podle § 18a a poskytování právních služeb podle § 18c vede Komora seznam žadatelů. Tento seznam je neveřejný. Do seznamu žadatelů se zapisují identifikační údaje žadatelů o právní pomoc, kontaktní údaje uvedené v žádosti a údaje nezbytné k posouzení nároku. Údaje o žadatelích jsou uchovávány po dobu 3 let od ukončení právní služby, jež byla předmětem určení.</i> 7. Vysvětleno Bude se jednat o doklady prokazující důvodnost poskytnutí právní služby

předložit. Ze současného znění vyhlášky č. 275/2006 Sb., která stanoví vzor formuláře pro žádosti o určení advokáta ČAK, rovněž nevyplývá striktní povinnost předložit doklady o příjmech či majetku, které by podmiňovaly posouzení a rozhodnutí o žádosti. Pokud je úmyslem nějaké striktní doklady vyžadovat, musí návrh upravit povinnost tyto doklady požadovat, specifikovat, o jaké doklady jde a kdo je má předkládat a také upravit jejich vazbu na rozhodování o poskytnutí pomoci (zda jde o podmínku či nikoliv). Jinak nelze po ČAK požadovat doklady, které nemusí mít k dispozici. Požaduji do návrhu doplnit, jaké doklady mají být k návrhu přikládány pro prokázání příjmových a majetkových poměrů žadatele. 8. <u>K návrhu stavovského předpisu</u> V tezích stavovského předpisu je uvedeno, že bude obsahovat zákaz výkonu právní porady koncipientem. Není zřejmé, proč by toto mělo být ve stavovském předpisu. Ve stavovském předpisu mají být upraveny „vnitřní,“ samosprávné otázky advokátního stavu, případně vztahy mezi advokátem a ČAK. Bezplatná první pomoc, jak je koncipována v návrhu a ostatně jak také plyne z mezinárodních závazků České republiky, není vnitřní záležitostí advokátního stavu, ale služba státu, kterou stát poskytuje prostřednictvím advokátů. Podle § 26 odst. 2 zákona o advokacii může advokáta při jednotlivých úkonech právní pomoci zastoupit koncipient, nestanoví-li zákon jinak. Je-li záměrem zákonodárce, aby právní porady poskytoval osobně advokát, a nikoliv koncipient, pak toto musí být upraveno výslovně zákonem. Požaduji, aby v zákoně bylo výslovně stanoveno, že poskytováním právních porad podle § 18a musí vykonávat advokát a nelze jím pověřit koncipienta. 9. <u>K závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (ZZ RIA)</u> 1. Požadujeme v ZZ RIA komplexně vyhodnotit i dílčí segment navrhované úpravy týkající se poskytování právních porad cizincům umístěným	podle § 18c, tj. doklady prokazující nemajetnost žadatele. Žadatelé se většinou budou nacházet v rozdílných situacích, a proto se rovněž budou lišit konkrétní doklady, kterými budou prokazovat důvodnost a potřebnost poskytnutí právní služby podle § 18c. V ustanovení § 18c odst. 4 je uvedeno, že k žádosti musí být přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob, doklady o majetkových poměrech. 8. Vyhověno 9. Nevyhověno

v detenčních a obdobných zařízeních, zejména doplnit vymezení jednotlivých možných variant řešení v jeho rámci (minimálně ve formě nulové a zvolené varianty, popř. i dalších variant, byly-li zvažovány) a porovnání jejich přínosů a nákladů. Tato část navrhované úpravy představuje věcnou změnu oproti stávajícímu stavu (srovnatelného významu s dalšími částmi navrhované úpravy, pro něž varianty vymezeny jsou), přičemž ZZ RIA ve stávající podobě neposkytuje žádnou představu o důvodech volby její konkrétní podoby.

2. Požadujeme doplnit kvantifikaci přínosů a nákladů (včetně použitých údajů a odhadů) jednotlivých variant na základní úrovni (viz příslušnou doporučující připomínku ke struktuře variant), včetně variant doplněných na základě předchozí připomínky, a to minimálně v rozsahu, v jakém je – pro zvolenou variantu - obsažena ve zhodnocení dopadů na státní rozpočet v důvodové zprávě. (Tato kvantifikace je do značné míry využitelná i pro další nenulové varianty na základní úrovni, neboť alternativní nenulové varianty se navzájem liší pouze způsobem ustanovení advokáta, z něž sám o sobě nevyplývá odlišný rozsah příjemců právní pomoci ani způsob vypočtu úhrady advokátům ze státního rozpočtu, ale pouze možný rozdíl v administrativní náročnosti, který je třeba vyhodnotit samostatně; odlišný rozsah příjemců právní pomoci a tudíž i celkových úhrad advokátům ze státního rozpočtu je až důsledkem volby konkrétních podvariant některých nenulových variant a je tudíž nutné příslušné odhady pro ostatní podvarianty doplnit). ZZ RIA má sloužit pro informované rozhodování příslušných orgánů v rámci legislativního procesu a musí tudíž poskytovat komplexní představu o vhodnosti navrhované úpravy v porovnání s jejími alternativami; absence shora uvedených údajů v ZZ RIA a jejich uvedení výlučně v důvodové zprávě je v rozporu s účelem ZZ RIA, stejně jako s Legislativními pravidly vlády, která předpokládají provedení vyhodnocení primárně v ZZ RIA a pouze stručné shrnutí jejich závěrů v důvodové zprávě (čl. 9 odst. 3).

Ministerstvo zahraničních věcí	K bodu 4 – ust. § 18a odst. 1: MZV navrhuje doplnit na konci první věty text: „ , , nejde-li o řízení před orgány veřejné správy mimo území České republiky.“ Tato připomínka je zásadní. <u>Odůvodnění:</u> Z předloženého návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že právo na poskytnutí právní porady advokátem určeným ze seznamu poskytovatelů státem zajištěné právní pomoci by měli i cizinci žádající na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí (které jsou organizačními útvary MZV, a tudíž reprezentují orgán veřejné správy) o krátkodobé schengenské vízum (řízení o něm upravuje tzv. vízový kodex) nebo podávající na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí žádost o dlouhodobé vízum, dlouhodobý pobyt či trvalý pobyt. Řízení o dlouhodobých vízech a pobytech má několik procesních fází s tím, že pro první z nich (ve fázi podání žádosti) jsou příslušné zastupitelské úřady České republiky v zahraničí. Tyto úřady posuzují věrohodnost žadatele, okolnosti podání žádosti, provádějí pohovory a výslechy, rozhodují o žádosti o upuštění od osobního podání žádosti o vízum či pobyt, nebo vydávají vyrozumění o nepřipustnosti žádosti o dlouhodobé vízum. V roce 2015 bylo na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí podáno celkem 421 448 žádostí o schengenská víza, 15 806 žádostí o dlouhodobá víza a 11 083 žádostí o dlouhodobý či trvalý pobyt. Příjmové a majetkové poměry velké části těchto žadatelů by dle navržené nové právní úpravy mohly podmínit vznik jejich práva na poskytnutí právní porady podle ust. § 18a novelizovaného zákona o advokacii. Realizace takového práva by si s ohledem na navrhované ust. § 23 odst. 2 (o plátcích odměn a eventuálně též náhrad za promeškaný čas a náhrad cestovních výdajů) vyžádala značné finanční náklady k tíži státního rozpočtu. Proto je MZV názoru, že relevantní právo by mělo být omezeno na právní pomoc vztahující se k řízení před orgány veřejné správy pouze na území České republiky. K bodu 4 - ust. § 18c odst.1: MZV navrhuje doplnit na konci první věty text: „ , , nejde-li o řízení před orgány	Vyhověno jinak

	veřejné správy mimo území České republiky.“ Tato připomínka je zásadní. <u>Odůvodnění:</u> Příjmové a majetkové poměry velké části cizinců žádajících na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí o krátkodobé schengenské vízum nebo podávajících na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí žádost o dlouhodobé vízum, dlouhodobý pobyt či trvalý pobyt (blíže viz odůvodnění k připomínce č. 1) by dle navržené nové právní úpravy mohly podmínit vznik jejich práva na poskytnutí právní služby podle ust. § 18c novelizovaného zákona o advokacii. Realizace takového práva by si s ohledem na navrhované ust. § 23 odst. 3 (o plátcí odměn) vyžádala značné finanční náklady k tíži státního rozpočtu. Proto je MZV názoru, že relevantní právo by mělo být omezeno na právní pomoc vztahující se k řízení před orgány veřejné správy pouze na území České republiky.	
Úřad vlády ČR - Vedoucí Úřadu vlády	§ 18a – k prokázání příjmových a majetkových poměrů žadatele u žádosti o poskytnutí porady se požaduje pouze jeho prohlášení. Žadatel by měl stejně jako v případě žádosti o poskytnutí právní služby prokazovat své příjmové a majetkové poměry doložením podkladů uvedených v ustanovení § 18c odst. 4, tak aby nedocházelo ke zneužívání tohoto oprávnění. Tato připomínka je zásadní.	Vysvětleno Mechanismus prokazování, resp. osvědčování nemajetnosti, vychází z vládou schváleného věcného záměru, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci. V případě právních porad jsou majetkové poměry zkoumány zjednodušenou formou, aby byl splněn účel udělování právních porad. Právní porady by měly být rychle a jednoduše dostupné, aniž by bylo nutné předkládat konkrétní množství dokumentů, které by detailně prokazovaly potřebnost poskytnutí porady na náklady státu.

		Nic však nebrání žadateli, aby na podporu svých tvrzení doklady prokazující jeho nemajetnost doložil. Jakýkoliv kontrolní mechanismus by znesnadnil přístup k poskytování právních porad a velmi celý systém prodražil. Splnění podmínek k poskytnutí právní porady bude osvědčovat Česká advokátní komora
Úřad vlády ČR – místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace	1. Obecně k návrhu – Doporučujeme zvážit, zda by bezplatnou právní pomoc neměl poskytovat veřejný ochránce práv. <u>Odůvodnění:</u> Návrh zákona v oblasti poskytování bezplatných právních služeb svěřuje široké pravomoci České advokátní komoře (dále jen „Komořa“). Dle našeho názoru lze v systému bezplatné právní pomoci učinit komplexnější změnu spočívající v možnosti poskytování právních porad osobám, které prokáží, že nemají dostatek finančních prostředků na uhrazení právní služby, veřejným ochráncem práv (případně jeho zmocněnci s právním vzděláním). V řízeních před orgánem veřejné správy by pak veřejný ochránce práv mohl zastupovat osoby v obdobném rozsahu jako komorou určený advokát. Tato připomínka je zásadní. 2. K § 18a odst. 1 – Požadujeme zpřesnit podmínky pro určení advokáta ze seznamu	1. ROZPOR Návrh zákona vychází z koncepce obsažené ve věcném záměru. Účelem navrhované právní úpravy je doplnit a rozšířit státem zajištěnou právní pomoc do oblastí, ve kterých není v současnosti poskytována. V oblastech, ve kterých se státem zajištěná právní pomoc nově zavádí (tj. oblasti, ve kterých se dnes státem zajištěná právní pomoc nerealizuje), se počítá s poskytováním právní pomoci výlučně advokáty. Navrhovaná právní úprava nevyklučuje poskytování právní pomoci podle jiných právních předpisů. 2. Vyhověno Ustanovení § 18a odst. 1 bude

	poskytovatelů státem zajištěné právní pomoci. <u>Odůvodnění:</u> Posuzování podmínek pro určení advokáta ze seznamu poskytovatelů státem zajištěné právní pomoci podle příjmů žadatele je dle našeho názoru nedostatečné a nekoresponduje s textem důvodové zprávy. Posouzení by mělo rovněž brát v úvahu i postavení společně posuzovaných osob. Tato připomínka je zásadní. 3. K § 18a odst. 1 – Požadujeme pojem „průměrný měsíční příjem“ blíže definovat. <u>Odůvodnění:</u> Ze stávajícího znění není jasné, o jaké typy příjmu se má jednat, případně chybí odkaz na jinou zákonnou definici. Tato připomínka je zásadní. 4. K § 18a odst. 1 – Požadujeme dané ustanovení zpřesnit. <u>Odůvodnění:</u> Z ustanovení není jasné, zda pod pojem „zástupce“ nespadá rovněž opatrovník či osoba v obdobném postavení, které by však neměli být považovány za zástupce ve smyslu tohoto ustanovení. Tato připomínka je zásadní. 5. K § 18a odst. 4 – Požadujeme uvést, komu má být regulační náhrada uhrazena, a	přeformulováno, aby výslovně odpovídalo textu důvodové zprávy ohledně zohledňování společně posuzovaných osob, tj. žadatelem je osoba, jejíž průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima jednotlivce či osob s ním společně posuzovaných. 3. Vysvětleno Nepovažujeme za vhodné přímo do zákona definovat pojem příjem. Lze doplnit do důvodové zprávy. Jedná se o jakékoliv navýšení majetkové sféry žadatele, tj. vše co může měsíčně obdržet z různých zdrojů (mzda, podpora v nezaměstnanosti, dávky st. soc. podpory, apod.). 4. Vyhověno 5. Vysvětleno Regulační náhrada se hradí České

	rovněž blíže upravit postup spojený s odpuštěním regulační náhrady. Tato připomínka je zásadní. 6. K § 18b odst. 1 – Požadujeme dané ustanovení upravit. <u>Odůvodnění:</u> Jednorázová porada v obdobných záležitostech není dle našeho názoru dostatečná k zajištění adekvátní právní pomoci. Tato připomínka je zásadní.	advokátní komoře. Problematika regulační náhrady je řešena s Ministerstvem financí. V současné chvíli je zvažována varianta úpravy zákona o správních poplatcích. V takovém případě by uvedené námitky nebyly řešeny v zákoně o advokacii, ale regulační náhrada by podléhala režimu správních poplatků, tj. i jejich specifikům. 6. Vysvětleno Návrh vychází z koncepce obsažené ve věcném záměru. Tato speciální úprava spočívá v poskytování právních informací a v konzultacích. Bude-li to však nezbytně třeba k ochraně práv cizince (např. v případě nutnosti zachování lhůty), bude právní porada spočívat rovněž v sepisu jednoduchých podání (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního, žádost o určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii, opravný prostředek bez jeho odůvodnění). Navrhovaná právní úprava poskytování právní pomoci osobám omezeným na svobodě v zařízeních pro zajištění cizinců vznikla za spolupráce MV – Odborem azylové a migrační politiky, a to mj. s ohledem na nutnost zachování

	7. K § 18c odst. 1 – Požadujeme zpřesnit, co se rozumí slovy „majetkovými poměry“. <u>Odůvodnění:</u> Stávající znění je velmi vágní a bez bližšího vymezení výše příjmů a relevantního časového období vzniká prostor pro libovůli Komory při posuzování majetkových poměrů žadatele. Tato připomínka je zásadní. 8. K § 18c odst. 1 – Požadujeme stanovit, aby v situaci uvedené v § 20 odst. 2 měl	příslušných lhůt v rámci řízení. 7. Vysvětleno Právní pomoc podle § 18c zákona o advokacii se poskytne tehdy, prokáže-li žadatel (tj. doloží potřebné dokumenty), že jeho poměry odůvodňují poskytnutí této formy právní pomoci na náklady státu, případně České advokátní komory. Pro určení advokáta k poskytnutí právní pomoci na náklady státu podle § 18c se vychází z kritérií nastavených podle současné úpravy § 18 zákona o advokacii. Advokáti jsou určováni k poskytnutí bezplatných právních služeb podle současného ustanovení § 18 zákona o advokacii zejména osobám, které jsou zcela nemajetné, bez pravidelných příjmů nebo s příjmem na hranici životního minima, přičemž jsou zohledňována další kritéria, například objektivní omezení možnosti žadatele dosahovat vyšších příjmů, dále se zohledňuje disponibilní majetek, tj. objektivní omezení získat ze svého majetku příjem, apod. Vždy však záleží na okolnostech konkrétního případu a nejeví se vhodné podmínky striktně vymezit. 8. Vyhověno Za předpokladu, že by nastala situace

	žadatel rovněž nárok na opětovné určení advokáta Komorou. Tato připomínka je zásadní. 9. K § 18c odst. 1 – Požadujeme doplnit ustanovení spočívající v povinnosti Komory zohlednit požadavek žadatele na přidělení konkrétního advokáta a jeho případnou specializaci a místo sídla. Tato připomínka je zásadní.	uvedená v § 20 odst. 2 zákona o advokacii a dojde-li Česká advokátní komora skutečně k tomu, že je důvod pro zproštění advokáta poskytnout právní služby, pak nárok žadatele na poskytnutí právní služby zůstává zachován a v rozhodnutí o zrušení povinnosti původního advokáta poskytnout právní služby Česká advokátní komora určí advokáta nového. Ze strany žadatele tedy není nutná nová žádost, rozhodnutí o určení zůstává, je řešena akorát osoba advokáta. Uvedené odpovídá již ze stávající úpravě. 9. Částečně vyhověno/částečně vysvětleno Právo na právní pomoc nezajišťuje právo na výběr poskytovatele. V daném případě je kopírován systém, který se dlouhodobě osvědčil při ustanovování před soudy i při dosavadním určování a který nebyl dosud zpochybňován. Ani při ustanovení před soudem advokáta nevybírám žadatel, nýbrž soud ze seznamu, který sám vede. Výběr by ostatně neumožnil ani kontrolu, ani rovnoměrné rozdělení této agendy a je na místě pouze tam, kde má poskytování právních služeb smluvní základ. Nicméně již v současné době Česká advokátní komora zohledňuje okolnosti

	10. K § 18d – Požadujeme, aby se advokát mohl nechat zastoupit při poskytování právních porad advokátním koncipientem. <u>Odůvodnění:</u> Koncipient může být advokátem substitučně zmocněn k jednání před soudem či jinými orgány. Uvedené omezení tak neodpovídá postupu a maiori ad minus. Tato připomínka je zásadní.	žádosti a řeší vhodnost určení konkrétního advokáta. Bude zachováno i podle nové právní úpravy. V § 18d odst. 2 bude doplněno, že Česká advokátní komora při určování advokáta bude také kromě složitosti věci zohledňovat charakter věci. Pod „charakter věci“ je podřaditelná specializace advokáta. Nicméně výslovné uvedení specializace by fakticky znamenalo, že nebude možné určit advokáta s generální praxí, a proto nepovažujeme za vhodné uvádět výslovně specializaci. „Možné náklady“, které mohou určenému advokátovi v souvislosti s poskytnutím právních služeb vzniknout, ovlivňuje skutečnost, kde má advokát sídlo, kde je sídlo správního orgánu, před kterým se řízení vede. To znamená, že Česká advokátní komora při určování zohledňuje dostupnost advokáta ve vztahu k žadateli nebo ke správnímu orgánu. 10. Nevyhověno Nemožnost zastoupení advokáta koncipientem v případě právních porad vychází z vládou schváleného věcného záměru. Poskytování právních porad může mít zásadní důsledky pro další postup ve

		věci, a proto by měly tyto porady poskytovat osoby mající především praktické zkušenosti s aplikací práva, odbornou přípravu, složenou advokátní zkoušku, čímž by mělo být garantováno, že se potřebným osobám dostane kvalifikovaná právní pomoc. Právě během právní porady jsou výše uvedené aspekty velmi důležité, kdy během relativně krátké doby (např. v délce pouhých 30 minut) se musí žadateli dostat pro něj podstatné a směrodatné informace. Advokátní koncipient vykonává u advokáta právní praxi, jejímž cílem je získat pod vedením a dohledem advokáta znalosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie. Advokátní koncipient se tedy v rámci své koncipientské praxe teprve připravuje na výkon praxe advokáta. Koncipient není samostatným nositelem právních služeb, základní odpovědnost je vždy na advokátovi. V případě právních porad bude advokát dopředu vědět převážně pouze okruh problému, nebude vědět přesně, čeho se bude porada týkat, a proto se nebude moci připravit dopředu, bude muset být schopen reagovat hned. Advokát sice může ustanovit svým

		zástupcem koncipienta, ale vždy pouze k jednotlivému úkonu, nikoli pro celé řízení. Advokát je navíc povinen v takovém případě udělit koncipientovi před ustanovením náležité poučení. V případě porady nebude advokát mít časový prostor dát koncipientovi náležité poučení. V případě navrhovaného § 18c zákona o advokacii se nevylučuje zastoupení advokáta koncipientem k jednotlivému úkonu.
Veřejná ochránkyně práv	OBECNÉ PŘIPOMÍNKY Přestože považuji práce na právní úpravě, která by zlepšila dostupnost právní pomoci pro všechny, kteří ji potřebují, za velmi potřebné, s předloženým návrhem zákona bohužel nemohu souhlasit v celé řadě bodů. Úvodem si proto dovoluji rekapitulovat své zásadní výhrady, které jsem buď vyslovila již v průběhu projednávání návrhu věcného záměru zákona (č. j. předkladatele 507/2015-LO-SP) nebo které jako zásadní vnímám ve vztahu k předloženému návrhu zákona. Ve vztahu k návrhu věcného záměru zákona jsem vyslovila svůj nesouhlas se zavedením regulačního poplatku (nově regulační náhrada) ve výši 100 Kč za právní pomoc ve formě ústní porady. Tato připomínka byla předložena v rámci návrhu věcného záměru vládě s rozporem. Zavedení (regulačního) poplatku považuji za nadbytečné, neboť zneužívání uvedené formy právní pomoci bude podle mého názoru již dostatečně plnit předpokládané časové omezení (max. 120 minut za kalendářní rok). Konkrétní připomínky k postupu při vybírání, správě a promíjení regulační náhrady uplatňuji níže. Nesouhlas jsem vyjádřila i se záměrem, aby o poskytování právní pomoci pro správní řízení na náklady státu (bezplatná právní pomoc) rozhodovala Česká advokátní komora. Jak jsem uvedla již v připomínkách k návrhu věcného záměru, za nejvhodnější orgán k takovému rozhodování považuji ten orgán veřejné správy, který má meritorně vést, či vede, správní řízení, stejně jako je tomu v případě řízení soudních. Vedlo by to k lepšímu naplnění práva na právní pomoc. Pro případ,	ROZPOR

že by se předkladatel přesto pro tuto variantu řešení rozhodl, požadovala jsem, aby věnoval náležitou pozornost procesním otázkám, které navrhované řešení vyvolává (dopad řízení o určení advokáta na samotné zahájení/vedení meritorního správního řízení). V této souvislosti mohu dále zmínit např. běh lhůt k zahájení správního řízení, k využití opravného prostředku, přerušení správního řízení, poučení účastníka správního řízení o právu na právní pomoc. Za zvláště naléhavé jsem označila řešení těchto otázek v případech, ve kterých zákon stanoví poměrně krátkou lhůtu pro vydání rozhodnutí ve věci (např. správní vyhoštění cizince do 7 dnů od zahájení správního řízení). Předložený návrh zákona odpovědi na tyto otázky nedává. Přitom na nutnost řešení těchto problémů upozornila předkladatele v obecné rovině i Legislativní rada vlády.⁴

Zásadní nesouhlasnou připomínku jsem uplatnila i k navrhovanému **okruhu poskytovatelů právní pomoci ve správním řízení**, jimiž mají být výlučně advokáti. I nadále se domnívám, že ve správním řízení není důvod, aby poskytovateli státem zajištěné právní pomoci byli pouze advokáti, neboť stejně dobře se mohou v mnoha případech této úlohy zhostit i další subjekty (např. daňoví poradci v daňových věcech nebo nevládní neziskové organizace ve věcech spotřebitelů, domácího násilí, životního prostředí, cizinců). Aby předkladatel doplnil do okruhu poskytovatelů státem zajištěné právní pomoci i neziskové organizace, požadovala i vláda. V předloženém materiálu (str. 22 důvodové zprávy) předkladatel sice zohlednil existenci jiných partikulárních systémů právní pomoci (mj. právní pomoci poskytované neziskovými organizacemi v rámci projektů financovaných z veřejných rozpočtů), tuto otázku však uzavřel nejasným závěrem, podle kterého by jejich fungování nemělo být přijetím navrhované úpravy (výrazněji) dotčeno. Na jiném místě však důvodová zpráva (str. 21) připouští, že bude na rozhodnutí „oprávněného subjektu“, zda využije navrhovaný systém právní pomoci, nebo využije jiný institut k zajištění právní pomoci. Předložený návrh tedy s neziskovými organizacemi jako poskytovateli právní pomoci zajišťované státem nadále nepočítá. V tomto ohledu předkladatel nejenže zůstává v rozporu i s dalšími připomínkovými místy (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu), ale nerespektuje ani rozhodnutí vlády.

⁴ Stanovisko Legislativní rady vlády k návrhu věcného záměru zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci, čj. 775/16 ze dne 25. 8. 2016, str. 6).

Jedním z doporučení Legislativní rady vlády (ve zmíněném stanovisku) bylo, aby při přípravě návrhu zákona byla důvodová zpráva doplněna o **důkladnější analýzu stávajícího právního stavu a stávajícího systému právní pomoci** (včetně analýzy právní pomoci poskytované nestátními subjekty a toho, jaký bude vztah státu k činnosti těchto subjektů po účinnosti navrhované právní pomoci). Důvodová zpráva činnost neziskových organizací při poskytování právní pomoci buď zcela pomíjí (není provedena ani základní analýza v jakých právních oblastech, v jakém rozsahu a jakým cílovým skupinám je právní pomoc poskytována), případně je jejich činnost zmiňována v negativních konotacích (problémy s financováním právní pomoci v zařízeních pro zajištění cizinců). Právní pomoc v řízeních před orgány veřejné správy podle předkládaného materiálu může (podle stávající právní úpravy) zajistit pouze Česká advokátní komora (určením advokáta podle § 18 zákona o advokacii). Tomuto závěru předkladatele nemohu dost dobře uvěřit, vyjdu-li z údajů samotné České advokátní komory (str. 22 důvodové zprávy návrhu věcného záměru zákona), ze kterých vyplývá, že *„za posledních deset let bylo České advokátní komoře podáno celkem 184 žádostí o učení advokáta k poskytnutí právních služeb ve správním řízení a z tohoto celkového počtu žádostí bylo určeno pouze 27 advokátů k poskytnutí právních služeb ve správním řízení“*.

Důkladná analýza stávajícího systému právní pomoci, která by zahrnula i právní pomoc poskytovanou neziskovými organizacemi (z hlediska právních oblastí, regionů, cílových skupin, počtu klientů, počtu poskytnutých porad) by přitom mohla významně napomoci kvalifikovaně odhadnout počet žádostí o jednotlivé druhy právní pomoci, definovat cílovou skupinu – příjemce právní pomoci, a v neposlední řadě kvalifikovaně zhodnotit finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet.

Při stanovení počtu žádostí o právní pomoc mimo řízení před orgány veřejné moci ve formě právních porad předkladatel (bez dalšího) vychází pouze z odhadu České advokátní komory (str. 27 důvodové zprávy), aniž zohlednil právní pomoc ve formě právních porad poskytovaných jinými subjekty.

Předkladatel se v předloženém materiálu (závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace, ani v důvodové zprávě) dostatečně nevyrovnal ani s dalším požadavkem stanoviska Legislativní rady vlády (čj. 775/16 ze dne 25. 8. 2016), aby svůj odhad počtu žádostí o právní pomoc ve správním řízení podložil relevantní analýzou (*„konkrétními číselnými údaji a z nich vycházející logickou argumentací“*).

	Předkladatel při zpracování analýzy (str. 31 důvodové zprávy) podle mého názoru zvolil naprosto nevhodný postup (i pro stanovení hrubého odhadu) počtu žádostí o právní pomoc ve správním řízení. Při výběru vzorku nerespektoval základní metodologické standardy, a kromě toho zvolil i nevhodný výpočet průměrného počtu správních řízení na obyvatele. Z toho důvodu není možné na základě uvedeného vzorku činit zobecnění a usuzovat na celkový počet správních řízení v ČR. Za prvé, vybraný vzorek správních orgánů je příliš malý: z několika tisíců správních orgánů bylo vybráno pouze sedm z nich. Za druhé, není jasné, jak a jakou metodou byl tento vzorek vybrán, a jaká je záruka, že reflektuje regionální a demografické rozdíly v jednotlivých územněsprávních celcích. Z těchto důvodu jej nelze označit za reprezentativní a takto získané výsledky nelze zobecňovat pro celé území České republiky. Kromě zcela nedostačující velikosti vzorku a jeho nevhodné (pokud ne zcela absentující) metody výběru byl zvolen i nevhodný postup výpočtu průměrného počtu správních řízení na obyvatele. Domnívám se, že výsledný údaj o celkovém průměrném počtu správních řízení připadajících na jednoho obyvatele v daném územněsprávním obvodu by neměl být aritmetickým průměrem, ale součtem podílů správních řízení připadajících na jednoho obyvatele u jednotlivých správních orgánů se společným správním obvodem, resp. jeho částí (např. obec I., II. a II. stupně, krajského úřadu, ústředních správních úřadů). Předkladatel rovněž ve své analýze pomíjí, že některé typy správních řízení budou z povahy věci (např. některé typy správních řízení vedené před úřady práce) pravidelně zahrnovat osoby, jejichž příjmové a majetkové poměry budou odůvodňovat poskytnutí právní pomoci. Předkládaný údaj o počtu správních řízení, ve kterých vystupují osoby, na které cílí navrhovaná právní úprava (celkem 4 362 správních řízení), nepovažuji za dostatečně podložený, resp. tento počet považuji za zjevně nesprávný. S ohledem na zásadní nedostatky předloženého materiálu navrhuji, aby byl zcela přepracován. Tato připomínka je zásadní.	
K bodu 4 K § 18a odst. 1		1. Vyhověno Ustanovení § 18a odst. 1 bude přeformulováno, aby výslovně odpovídalo textu důvodové zprávy

	1. Životní minimum společně posuzovaných osob Na základě mé připomínky k věcnému záměru byla důvodová zpráva doplněna o informaci, že pro účely posuzování nároku na právní poradu se bude vycházet ze životního minima společně posuzovaných osob. V textu návrhu zákona se však toto doplnění neprojevilo (jednou z podmínek poskytnutí pomoci je „průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima stanoveného zvláštním zákonem“). Návrh zákona tak neodpovídá důvodové zprávě. Inspiraci pro formalizaci podmínky lze najít v zákoně o rozhlasových a televizních poplatcích.⁵ Navrhují v § 18a odst. 1 rozlišit stanovení podmínky výše příjmu u jednotlivce a osob společně žijících ve společné domácnosti. Tato připomínka je zásadní.	ohledně zohledňování společně posuzovaných osob, tj. žadatelem je osoba, jejíž průměrný měsíční příjem za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti nepřesahuje trojnásobek životního minima jednotlivce či osob s ním společně posuzovaných.
	2. Povaha příjmu pro posouzení majetkové podmínky U věcného návrhu jsem uvedla, že není stanoveno, co se myslí pojmem „příjem“ (např. odkazem na § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Ani návrh zákona (a ani důvodová zpráva) tento pojem jinak nespecifikuje (a ani důvodová zpráva). Navrhují v § 18a odst. 1 vymezit, co se rozumí příjmem. Tato připomínka je zásadní.	2. Vysvětleno Nepovažujeme za vhodné přímo do zákona definovat pojem příjem. Doplněno do důvodové zprávy. Příjmem se rozumí jakékoliv navýšení majetkové sféry žadatele, tj. vše co může obdržet z různých zdrojů (ze zaměstnání, podpora v nezaměstnanosti, z prodeje/nájmu nemovitých věcí, apod.). Do tohoto příjmu se nezapočítávají účelově vázané dárky, a

⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů:

„Od rozhlasového a televizního poplatku je dále osvobozena fyzická osoba,

a) jde-li o jednotlivce, jehož čistý příjem za uplynulé kalendářní čtvrtletí je nižší než 2,15násobek životního minima¹⁰),

b) žije-li v téže domácnosti s dalšími osobami a součet jejího čistého příjmu a čistých příjmů těchto osob za uplynulé kalendářní čtvrtletí je nižší než 2,15násobek životního minima osob žijících v této domácnosti¹⁰).

Při zjišťování příjmů se postupuje podle zvláštního zákona¹⁰).“

		to s ohledem na jejich účel, ke kterému mají výlučně sloužit. Jedná se zejména o příspěvek na bydlení, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc, příspěvek na péči, apod.
	3. 18a odst. 1 a 3 (zároveň k 18b odst. 1 a 3) Formulace podmínky absence zastoupení jiným zástupcem Jednou z podmínek pro poskytnutí právní rady je skutečnost, že osoba, které má být poskytnuta, není zastoupena jiným zástupcem. Důvodová zpráva uvádí, že tato úprava míří na zastoupení advokátem (ustanoveným soudem nebo zvoleným) nebo jinou osobou jako tzv. obecným zmocněncem. Stejný pojem je použit v 18a odst. 3, dle kterého žadatel musí doložit prohlášení, že jej ve věci, v níž je právní porada žádána, nezastupuje jiný zástupce. Shodně jsou formulované podmínky v § 18b odst. 1 a § 18b odst. 3. Domnívám se však, že pod pojem zástupce spadá i zákonný zástupce (např. rodiče nezletilého), opatrovník, ale i statutární orgán právnické osoby. Podmínka, že osoba není zastoupena jiným zástupcem, tak vyloučí mnohem více případů, než zákonodárce předpokládá. Považuji proto za nezbytné upřesnit podmínku, například tak, jak je uvedeno v důvodové zprávě „není zastoupen advokátem ani obecným zmocněncem“. Stejně je nutné upravit i požadavek na prohlášení žadatele. Navrhuji v § 18a odst. 1 a 3 a § 18b odst. 1 a 3 upřesnit podmínku (resp. popis předkládaného prohlášení) o absenci zastoupení zástupce (např. změnou, že není zastoupen advokátem či obecným zmocněncem). Tato připomínka je zásadní.	3. Vyhověno Pojem zástupce byl přímo v zákoně blíže specifikován.
	4. 18a odst. 4 a odst. 6 Regulační náhrada	4. Částečně nevyhověno/částečně vyhověno Rozpor s principem regulačního

Již u věcného záměru jsem navrhovala upustit od povinnosti hradit regulační poplatek (regulační náhrady) za žádost o poskytnutí právní pomoci, neboť jsem měla za to, že za dostatečný prostředek zabraňující zneužívání této formy právní pomoci lze považovat již její časové omezení (tj. max. 120 min za rok). Jiný prostředek prevence je již nadbytečný. Upozorňovala jsem dále, že správa navrhovaného poplatku by byla velice administrativně, a tím i finančně, náročná (náklady na jeho správu by značně překročily částku vybranou na poplatek). Navíc by poplatek ve velké části případů hradil stát, neboť žadatelé o právní pomoc by mohli požádat o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu tohoto poplatku. Mé připomínce však nebylo vyhověno. Další výhrady k hrazení regulační náhrady uvádím i v připomínce k § 18b návrhu zákona.

Nad rámec uvedeného dodávám, že ač je náhrada nazvaná jako regulační poplatek, jde podle mého názoru stále (svou povahou) o správní poplatek, proto je nutné subsidiárně použít zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Česká advokátní komora jej tak musí spravovat dle tohoto zákona. Zákon o advokacii může stanovit některé odlišnosti, avšak v otázkách neupravených se musí subsidiárně použít zákon o správních poplatcích. Jednou z takových otázek je vrácení poplatku (navrhovaný odst. 6). Na tuto právní úpravu se podpůrně uplatní postup dle § 7 zákona o správních poplatcích. Dodávám, že bez speciální úpravy nelze vyloučit postup dle zákona o správních poplatcích.

Postrádám i procesní úpravu pro případy, kdy Česká advokátní komora poplatek nevybere (v odůvodněných případech). Vydává o tom rozhodnutí? Děje se tak pouze na žádost či i z uvážení České advokátní komory?

S ohledem na uvedené navrhuji doplnit důvodovou zprávu o informaci, že regulační náhrada je správní poplatek a subsidiárně se na jeho správu použije zákon o správních poplatcích. Dále navrhuji upravit procesní postup pro případ, kdy Komora poplatek nevybírá.

Tato připomínka je zásadní.

poplatku (nesouhlas s nemožností upustit od vybrání poplatku), vyhověno v kontextu rozšíření okruhu osvobozených osob.

Poplatek za určení advokáta k poskytnutí právní porady podléhá režimu správních poplatků. Novela zákona o správních poplatcích je součástí předkládaného návrhu zákona. Byly vymezeny skupiny osob, které budou paušálně osvobozeny od poplatku.

5. 18a odst. 4, 18c odst. 8

Zpětné uhrazení poskytnuté právní pomoci

Návrh zákona a důvodová zpráva počítá s tím, že pokud bude právní pomoc poskytnuta bezplatně a následně vyjde najevo, že poměry žadatele neodůvodňují (neodůvodňovaly) poskytnutí právní pomoci na náklady státu, žadatel bude povinen poskytnutou pomoc uhradit. Návrh zákona toto pravidlo výslovně upravuje u právní služby v § 18c odst. 8, u poskytování právní pomoci tuto úpravu pouze předpokládá důvodová zpráva (s tím, že ve formuláři, na kterém žadatel bude žádat o poskytnutí právní porady, bude poučení, že v případě nesplnění podmínek bude povinen uhradit určenému advokátovi odměnu, která by mu náležela v případě běžného poskytnutí takové služby podle advokátního tarifu). Proti samotné myšlence povinnosti zpětného uhrazení poskytnuté právní pomoci nemám námitky, mám však několik připomínek k navržené úpravě.

Předně mám za to, že povinnost uhradit poskytnutou právní poradu v případě, že bude zjištěno, že nebyly splněny podmínky pro její poskytnutí, musí být stanoveno přímo zákonem, nikoliv pouze v poučení ve formuláři. Tuto úpravu postrádám v § 18a.

Dále mi není jasné, jak procesně bude zajištěno vrácení. U poskytnutí právní porady tato úprava zcela absentuje. U poskytnutí právní služby se předpokládá (§ 18c odst. 8), že bude zrušeno rozhodnutí České advokátní komory stanovující povinnost určeného advokáta poskytnout právní služby. Předpokládá se, že bude původní rozhodnutí zrušeno v řízení o obnově řízení?

Jak bude procesně řešeno, pokud advokát dostane poradu/právní službu již uhrazenou od Ministerstva spravedlnosti? Bude mít pak povinnost tuto částku vrátit, když zároveň bude požadovat úhradu po klientovi? Uplatní se na tento postup vrácení peněz do státního rozpočtu zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů?

Návrh zákona v § 52b odst. 4 výslovně upravuje pouze situaci, kdy ministerstvo

5. Vysvětleno

Režim právních porad je odlišný než v případě komplexního poskytování právních služeb podle § 18c.

V případě, že se po poskytnuté právní poradě u žadatele zlepší jeho ekonomická situace a nebude již splňovat podmínky pro poskytnutí právní porady podle § 18a, Česká advokátní komora takovému žadateli (za předpokladu, že by si opětovně požádal) advokáta již neurčí.

Přezkum takové situace v případě právních porad by bylo neekonomické. Dodatečné zkoumání by velmi zatížilo systém. Mimoto může být ekonomická situace žadatele velmi proměnlivá. Příslušná pasáž důvodové zprávy bude upravena (tj. bude upraveno poučení).

V případě, že advokát dostane poradu/právní službu již uhrazenou od Ministerstva spravedlnosti, bude mít povinnost tuto částku vrátit – jedná se o bezdůvodné obohacení na straně advokáta. Ministerstvo vyzve advokáta k vrácení peněz. Advokátovi vznikne soukromoprávní nárok na úhradu poskytnuté právní služby po klientovi.

Obnova řízení je již dle současné úpravy vyloučena (§ 55 odst. 1 zákona o advokacii) a navrhuje se vyloučit i podle

při výkonu dohledu shledá nedostatky, které Komora neodstraní nebo které nebude možné odstranit, uloží Komoře nahradit neoprávněně vyplacené náklady na právní pomoc. V tomto směru považují navrhovanou právní úpravu za nedořešenou. Navrhují doplnit důvodovou zprávu a hlavně textové znění návrhu zákona, aby bylo jasné, jak procesně má probíhat zpětné uhrazení poskytnuté právní pomoci. Tato připomínka je zásadní.	nové právní úpravy (nový § 55a).
6. Uzavřená zařízení zřízená podle jiného zákona Z použitého odkazu v § 18b odst. 1 návrhu na „uzavřená zařízení zřízená podle jiného zákona“ není zřejmé, zda se výčet takovýchto zařízení vyčerpává odkazy na zákony v poznámce pod čarou (a zmíněné v důvodové zprávě), či nebude zahrnovat i uzavřená zařízení jiná (věznice, policejní cely, zabezpečovací detence). Důvodová zpráva toto nevysvětluje. Rovněž nevysvětluje, jak by případně měla být poskytována právní pomoc osobám umístěným v těchto dalších detenčních zařízeních. Mám za to, že i v těchto případech je na místě poskytnutí právní pomoci bez omezujících podmínek stanovených v § 18a (například bez regulační náhrady). I osoby umístěné například ve věznicích mohou být účastníky správního řízení, a jejich možnost vyhledat si právní pomoc, a někdy také si ji uhradit, může být velmi omezená. Tato připomínka je zásadní.	6. Částečně vyhověno/částečně vysvětleno Návrh vychází z koncepce obsažené ve věcném záměru, který speciální úpravu vytváří pro cizince umístěné v „uzavřeném“ zařízení zřízeném podle zákona o pobytu cizinců nebo zákona o azylu. Tato speciální úprava vznikla zejména s cílem harmonizace s právem EU. Mimoto v jiných uzavřených zařízeních nebyl shledán deficit. Na situace uvedené v připomínce by bylo možné využít obecný režim podle § 18a zákona o advokacii.
7. Zařízení pro zajištění cizinců a přijímací azylová zařízení Navržená úprava je v případě těchto zařízení problematická z mnoha aspektů,	7. Vysvětleno Právní služby podle § 18c nejsou vyloučeny pro osoby umístěné v zařízení

	pokusím se poukázat na některé z nich: Navržená úprava má zřejmě poradenství poskytované neziskovými organizacemi v zařízeních pro zajištění cizinců a přijímacích azylových střediscích doplnit, avšak s ohledem na moji další připomínku (k § 18b) se jeví, že takto navržená úprava nebude schopna zajistit dostatečně včasnou právní pomoc v oblasti cizineckého a azylového práva. Navíc se návrh nevypořádává s tím, jakým způsobem poskytovat uvedeným cizincům nejen právní rady, ale rovněž právní služby ve smyslu § 18c, přičemž lze předpokládat, že v průběhu právního poradenství často vzejde tato potřeba. Tato připomínka je zásadní.	pro zajištění cizinců, resp. v přijímacím středisku. Česká advokátní komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bez zbytečného odkladu (§ 18c odst. 5). Česká advokátní komora bude zohledňovat specifika jednotlivých řízení. Tato speciální úprava spočívá v poskytování právních informací a v konzultacích. Bude-li to však nezbytně třeba k ochraně práv cizince (např. v případě nutnosti zachování lhůty), bude právní porada spočívat rovněž v sepisu jednoduchých podání (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního, žádost o určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii, žádost o udělení mezinárodní ochrany, opravný prostředek bez jeho odůvodnění).
	8. Personální působnost Personálně se úprava v tomto ustanovení omezuje pouze na cizince a žadatele o mezinárodní ochranu, kteří jsou omezeni na svobodě, a nijak neupravuje postup vůči žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří jsou ubytováni v pobytových zařízeních Správy uprchlických zařízení. Pakliže se však má jednat o transpozici přijímací a procedurální směrnice, je potřeba upravit specificky i přístup těchto dalších žadatelů k právní pomoci, neboť i ve vztahu k nim zákon stanoví velmi krátké lhůty pro podání žaloby (15 dnů), a absence právní pomoci by tak mohla být překážkou přístupu k účinnému opravnému prostředku. V návrhu přitom není vysvětleno,	8. Vysvětleno Uplatněná připomínka byla konzultována s Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Návrhy jsou transpoziční pouze částečně. Příslušné směrnice jsou transponované plně. Azylové směrnice požadují zajištění bezplatné právní pomoci ve fázi řízení o opravném

	z jakého důvodu by se na tyto ostatní žadatele měla vztahovat přísnější úprava v § 18a. I u těchto cizinců procedurální směrnice požaduje, aby minimálně právní porady (v terminologii směrnice „právní informace“) byly poskytnuty bezplatně,⁶ a regulační náhrada (§ 18a odst. 4) tak je v rozporu se směrnicí. Podobně, jako i u cizinců zajištěných v zařízeních pro zajištění cizinců a v přijímacím středisku, se často jedná o osoby nemajetné, s ohledem na omezení jejich možnosti být zaměstnán.⁷ Evropské právo v čl. 47 Listiny základních práv EU požaduje, aby v případě, že je právní pomoc omezená a může to ovlivnit přístup k účinnému opravnému prostředku, byly zohledněny následující faktory: „předmět sporu, rozumné vyhlídky žadatele na úspěch, závažnost zájmů dotčených ve sporu pro žadatele, složitost použitelného práva a řízení, jakož i schopnost žadatele účinně hájit svou věc. Pro posouzení přiměřenosti může vnitrostátní soud rovněž zohlednit výši zálohy na procesní výlohy a nepřekonatelnou či překonatelnou povahu překážky v přístupu ke spravedlnosti, kterou tato záloha může případně zakládat.“⁸ Regulační náhrada zde v některých případech může působit jako skutečná překážka přístupu k opravnému prostředku v případech, kdy by po vysvětlení postupu cizinci na poskytnutí právní rady navazovalo poskytnutí právní služby.⁹ I z toho důvodu (kromě důvodů uvedených v připomínce k § 18a), s ohledem na specifické postavení této cílové skupiny navrhuji, aby regulační náhrada nebyla vybírána. Tato připomínka je zásadní.	prostředku. Odkázat tedy lze na § 35 odst. 8 soudního řádu správního, který rovněž umožňuje ustanovit advokáta pro podání příslušné žaloby. Pro osoby ubytované v pobytových střediscích (a ne jen v nich, jsou i žadatelé o mezinárodní ochranu, kteří jsou ubytováni na soukromých adresách) bude určen obecný postup podle § 18a, resp. § 18c. Z důvodu, že nejsou omezeni na svobodě, si mohou osoby realizovat postup podle § 18a. Procedurální směrnice je transponovaná řádně. Zmíněný článek 19 procedurální směrnice je dále rozšířen článkem 21, který dává možnost ČS vybrat si z variant, jakým způsobem požadavek článku 19 zajistit. Odkazujeme na § 10 zákona o azylu, který je k tomuto ustanovení procedurální směrnice transpoziční. Případná regulační náhrada tak není v rozporu se směrnicí.

⁶ Čl. 19 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění) (dále jen „procedurální směrnice“).

⁷ Ustanovení § 99 písm. a) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

⁸ SDEU, rozsudek ze dne 22. prosince 2010, ve věci [DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH v Bundesrepublik Deutschland](#), C-279/09, EU:C:2010:811, body 60-61.

⁹ Výše kapesného pro žadatele je 30,- Kč na den a pro mnohé cizince jde o jediný zdroj příjmů. Srov. § 2 vyhlášky č. 376/2005 Sb., kterou se stanoví výše úhrady za stravu a ubytování poskytnuté v azylovém zařízení, výše kapesného a termíny jeho výplaty.

		Dále odkazujeme na možnost regulační náhradu nevybrat v odůvodněných případech a rovněž na § 42 odst. 4 zákona o azylu, kde je upraven finanční příspěvek, který v tomto ohledu staví žadatele o mezinárodní ochranu na roveň občanů ČR. Výše kapesného není relevantní. Pro osoby v pobytových střediscích je relevantní § 42 odst. 4 zákona o azylu. Poznámka pod čarou je zavádějící.
	9. Krátké lhůty v azylových a cizineckých věcech Skutečnost, že o určení advokáta se vede řízení, přičemž však toto řízení nestaví lhůty plynoucí pro podání žaloby či učinění jiného právního úkonu omezeného lhůtou, je značně problematická. V řízeních, která se týkají těchto cizinců, jsou stanoveny velmi krátké lhůty (15 dnů pro podání žaloby ve věci mezinárodní ochrany, 7 dnů pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, 30 dnů pro podání žaloby ve věci zajištění, 5 dnů pro podání odvolání ve věci správního vyhoštění). Návrh zákona neupravuje, bude-li v uvedených lhůtách vůbec vydáno rozhodnutí o určení advokáta. Jedná se o lhůty, jejichž zmeškání nelze prominout. Právní porada často předchází tomu, aby se takový cizinec (žadatel) rozhodl, jestli potřebuje také poskytnutí právní služby (navržený § 18c), tedy učinění právního úkonu v podobě podání žaloby, podání žádosti o mezinárodní ochranu, podání odvolání. Mnoho cizinců nerozumí evropskému azylovému a migračnímu právu a neví, jaké důsledky bude mít nepodání žádosti. Je-li podání žádosti vázáno sedmidenní lhůtou od poučení od policie, pak právní porada, která se uskuteční po tomto termínu, ztrácí jakýkoli smysl, neboť ze zákona již cizinec podat uvedenou žádost nemůže. Tomuto aspektu se podrobně věnoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 29. listopadu 2016, sp. zn. I ÚS 630/16 a dospěl k závěru, že „z ústavněprávního hlediska	9. ROZPOR Česká advokátní komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bez zbytečného odkladu (§ 18c odst. 5). Česká advokátní komora bude zohledňovat specifika jednotlivých řízení. V případě právních porad podle § 18b se předpokládá, že advokát bude do příslušných zařízení jezdit 1x týdně. Tato frekvence byla Odborem azylové a migrační politiky shledána jako dostatečná. Tato speciální úprava spočívá v poskytování právních informací a v konzultacích. Bude-li to však nezbytně třeba k ochraně práv cizince (např. v případě nutnosti zachování lhůty), bude právní porada

	krátkost těchto lhůt není prioritním problémem. Tím by mohl být až stěžovatelem tvrzený nedostatek právní pomoci, který mu údajně znemožnil v těchto lhůtách požadované úkony provést¹⁰. Ústavní soud dále konstatoval, že „zásadní pojistkou, která je nutná pro to, aby i přes krátkou pětidenní lhůtu byla možnost podat odvolání proti správnímu vyhoštění účinným opravným prostředkem před vyhoštěním ve smyslu čl. 13 Úmluvy, je poskytnutí kvalifikované právní pomoci dotčené osobě, která jí umožní plně pochopit důsledky zmeškání této lhůty¹¹. Zcela shodné závěry platily i pro sedmidenní lhůtu k podání žádosti o mezinárodní ochranu.¹² Podotýkám, že právní pomoc zde nemůže být nahrazena poučením policie o možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu, které je formulováno velmi stručně, což opět potvrdil i Ústavní soud.¹³ Pokud tedy bude určen advokát k poskytnutí právní porady po uplynutí uvedených lhůt a z jakéhokoli důvodu vypadne právní pomoc nevládních organizací, nebudou tím naplněny požadavky Úmluvy vyplývající z čl. 3 a 13¹⁴, a ani ústavní požadavek na účinný opravný prostředek. Skutečnost, že v současné době určování advokáta obvykle trvá výrazně delší dobu než 5 dnů, ilustruje např. usnesení Ústavního soudu ze dne 8. dubna 2014, sp. zn. I. ÚS 45/14, v němž stěžovatel podal ústavní stížnost 5. 1. 2014 a zároveň požádal o určení advokáta, avšak vyjádření České advokátní komory neobdržel ani do dubna, kdy Ústavní soud ústavní stížnost odmítl kvůli absenci právního zastoupení. Návrh neuvádí, jak se s těmito prodlevami Česká advokátní komora vypořádá. Tato připomínka je zásadní.	spočívat rovněž v sepisu jednoduchých podání (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního, žádost o určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii, opravný prostředek bez jeho odůvodnění). Navíc je nutné pamatovat i na změny, které jsou/budou v legislativním procesu (např. prodloužení 5denní lhůty pro odvolání proti správnímu vyhoštění na 10 dní). Nad rámec výše uvedeného uvádíme, že problémy způsobené striktností jednoho právního předpisu nelze řešit jiným právním předpisem – svázáním České advokátní komory extrémně krátkými lhůtami.

¹⁰ Bod 51 uvedeného nálezu.

¹¹ Bod 61 nálezu.

¹² Bod 65 nálezu.

¹³ Bod 66 nálezu: „pokud cizinec v sedmidenní lhůtě neobdrží kvalifikovanou právní pomoci, jejímž prostřednictvím bude moci dohlédnout všechny důsledky uplynutí této lhůty (včetně například provázanosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, které by nebylo vykonatelné), nelze možnost požádat o mezinárodní ochranu v této krátké lhůtě považovat za účinný prostředek nápravy proti možnému vyhoštění“.

¹⁴ Ústavní soud do značné míry vycházel právě z požadavků vyplývajících z judikatury Evropského soudního dvora. Pro ilustraci lze odkázat na rozsudky ve věcech, ze dne 22. září 2009, č. 30471/08, ve věci [Abdolkhani and Karimnia proti Turecku](#), body 114 and 115. Evropský soud pro lidská práva zkoumá v případech právní pomoci rovněž efektivnost systému v praxi, srov. např. rozsudek ze dne 22. ledna 2011, č. 30696/09, ve věci [MSS proti Belgii a Řecku](#), bod. 319. Z pohledu ESLP může představovat porušení práva na účinný opravný prostředek kombinace krátkých lhůt v azylových či cizineckých věcech a omezený přístup k právní pomoci, například i v tom smyslu, že se je sice cizinci právník ustanoven, avšak až těsně před právním úkonem, takže nemají možnost se o věci poradit. Srov. rozsudek ze dne 2. února 2012, č. 9152/09, ve věci [IM proti Francii](#), body 151-153.

	10. Další procesní pravidla Důvodová zpráva uvádí, že Česká advokátní komora obdrží od Správy uprchlických zařízení údaje, které jí pomohou odhadnout „časový rozsah korespondující jejich právní situaci“. Zařízení musí dále poskytnout komoře takové údaje, aby bylo zabráněno „nadužívání a zneužívání služby“. Oba tyto požadavky zřejmě vycházejí z neznalosti situace na tomto poli. Správa uprchlických zařízení nezaměstnává právníky, kteří by byli schopni vyhodnotit právní situaci klientů a odhadnout časový rozsah poskytnuté služby. Cizinci se často s některými otázkami svěřují pouze právníkům a požadovat od nich, aby citlivé informace, které má zvážit pro právní podání sděloval pro účely posouzení hrozby zneužívání služby, je na hraně porušení práva na mlčenlivost. Odkaz na § 18a odst. 1 větu třetí: Situace u některých cizinců se může v průběhu zajištění několikrát změnit a může vyžadovat novou právní poradou, ačkoliv již byl počet hodin vyčerpán. Tento požadavek by bylo vhodné upravit tím, aby bylo možné se odchýlit od maximálního počtu dvou hodin během roku. Pro ilustraci, existuje mnoho cizinců, kteří nemohou získat cestovní doklad z důvodů nezávislých na své vůli (např. čínské děti narozené jako druhorozené kvůli politice jednoho dítěte nejsou někdy v Číně registrovány a tak jim čínská ambasáda odmítá vydat jakýkoli cestovní doklad). Tito cizinci se mohou octnout v zařízení pro zajištění cizinců v průběhu roku i několikrát a vždy po vypršení maximální lhůty být propuštěni, neboť není možné je vyhostit. Za této situace by bylo absurdní, aby během druhého zajištění již neměli žádný přístup k právní pomoci, jen proto, že ji „vyčerpali“ poprvé. Zjevně se přitom v těchto případech nejedná o žádné zneužívání. Otázku případného zneužívání by měl spíše vyhodnotit sám advokát na základě své znalosti daného případu. Navíc předpokládaná délka porad nebere v úvahu potřebu tlumočení v těchto věcech, a tedy automaticky delší dobu potřebnou na sdělení jednoduchých skutečností. Tato připomínka je zásadní.	10. Částečně vyhověno/částečně Vysvětleno Limit právních porad v uzavřených zařízeních byl navýšen na 240 minut. Text ustanovení § 18b byl rovněž částečně upraven. Důvodová zpráva ve smyslu připomínky upravena. Jsme si vědomi toho, že SUZ nezaměstnává právníky. Obsahem podnětu SUZ musí být alespoň obecná identifikace osob, jimž má být porada poskytnuta, jazyk, v němž jsou schopny se dorozumět, právní status v ČR a předběžný počet zájemců.
	11. 18c odst. 1 a 4 Příjmové a majetkové poměry žadatele Návrh v §18c odst. 1 jako základní kritérium pro zajištění právní pomoci formou	11. Vysvětleno Právní pomoc podle § 18c zákona o advokacii se poskytne tehdy, prokáže-li žadatel (tj. doloží potřebné dokumenty),

	určení advokáta k poskytnutí právní služby uvádí „příjmové a majetkové poměry“. V žádném ustanovení (na rozdíl od §18a odst. 1 návrhu) neuvádí bližší podrobnosti toho, jaké majetkové a příjmové poměry žadatele budou odůvodňovat ustanovení advokáta. Jejich bližší vymezení neuvádí ani důvodová zpráva. Ani z důvodové zprávy není patrné, zda by Česká advokátní komora při interpretaci a aplikaci tohoto ustanovení měla vycházet z rozhodovací praxe soudů, či se předpokládá, že se bude řídit svojí dosavadní rozhodovací praxí (blíže nespecifikovanou). Z ustanovení § 18c odst. 4 není zřejmé, co se rozumí „rozhodným obdobím“, za které bude žadatel (a společně s ním posuzované osoby) prokazovat své příjmové poměry. Tato připomínka je zásadní.	že jeho poměry odůvodňují poskytnutí této formy právní pomoci na náklady státu, případně České advokátní komory. Pro určení advokáta k poskytnutí právní pomoci na náklady státu podle § 18c se vychází z kritérií nastavených podle současné úpravy § 18 zákona o advokacii. Advokáti jsou určováni k poskytnutí bezplatných právních služeb podle současného ustanovení § 18 zákona o advokacii zejména osobám, které jsou nemajetné, bez pravidelných příjmů nebo s příjmem na hranici životního minima, přičemž jsou zohledňována další kritéria, například objektivní omezení možnosti žadatele dosahovat vyšších příjmů, dále se zohledňuje disponibilní majetek, tj. objektivní omezení získat ze svého majetku příjem, apod. Vždy však záleží na okolnostech konkrétního případu a nejeví se vhodné podmínky striktně vymezit. Důvodová zpráva byla doplněna o požadované informace. Rozhodným obdobím se rozumí stejné období jako v případě § 18a odst. 1, tj. období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti. Ustanovení bylo v tomto smyslu

		přeformulováno.
	12. K § 18c odst. 3 a 4 Podle materiálního vymezení předpokládám, že úprava v § 18b se vztahuje pouze na „právní poradu“, avšak nikoli na poskytnutí právní služby v podobě sepisu právních podání, jemuž je věnován navrhovaný § 18c. V takovém případě ustanovení § 18c vůbec nezohledňuje specifika azylového řízení: jakým způsobem cizinec popíše věc, v níž potřebuje poskytnout právní službu; jak doloží výši příjmů v situaci, kdy je omezen na svobodě; případně jestli uvedenou žádost může podat ve svém jazyce a jestli formuláře budou dostupné v různých jazykových verzích, aby byl schopen je vyplnit. Jak procedurální, tak přijímací směrnice¹⁵ přitom počítají nejen s poskytováním právních informací (§ 18b), ale též s úpravou právního zastupování a přípravou právních podání. Absence právního poradenství v těchto případech může vést k porušení práva na účinný opravný prostředek.¹⁶ Z návrhu navíc není patrné, jak bude cizinec moci postupovat, když teprve během porady podle § 18b zjistí, že potřebuje rovněž právní službu podle § 18c. Tato připomínka je zásadní.	12. Částečně vyhověno/částečně vysvětleno Uplatněná připomínka byla konzultována s Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Zmíněné směrnice požadují právní zastoupení na úrovni soudní a je pravda, že požadují i sepis příslušných podání (tj. žaloby). Nicméně znovu je třeba odkázat na § 35 odst. 8 soudního řádu správního., který umožňuje ustanovit advokáta ještě před podáním žaloby. Pokud se při postupu podle § 18b zjistí, že cizinec potřebuje službu podle § 18c, tak o ni jednoduše požádá. Tato speciální úprava spočívá v poskytování právních informací a v konzultacích. Bude-li to však nezbytně třeba k ochraně práv cizince (např. v případě nutnosti zachování lhůty), bude právní porada spočívat rovněž v sepisu jednoduchých podání (např. žádost o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního, žádost o určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii, opravný

¹⁵ směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, Kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepřacované znění)

¹⁶ Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 29. listopadu 2016, sp. zn. I ÚS 630/16, citovaný výše a tam uvedená judikatura ESLP.

		prostředek bez jeho odůvodnění). Popisovaná jazyková bariéra může být i u cizinců legálně pobývajících na území. Nicméně nepovažujeme za vhodné upravovat v zákoně jazykové mutace formulářů. Jazykové mutace formulářů doplněny do návrhu tezí vyhlášky.
	13. 18c odst. 1 a 6 Možnost určit advokáta v téže věci pouze jednou – výjimka § 19 Návrh v § 18c odst. 1 a 6 stanoví, že v téže věci může Komorou žadateli určit advokáta pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, resp. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19. Ustanovení § 19 upravuje situace, kdy je advokát povinen odmítnout poskytnutí právních služeb. Zákon o advokacii však minimálně v ustanovení § 20 odst. 2 a 3 upravuje i situace, kdy je advokát oprávněn požádat Komoru o určení jiného advokáta, např. z důvodu narušení nezbytné důvěry mezi ním a klientem nebo neposkytuje-li klient potřebnou součinnost. Nejedná se tedy přímo o odmítnutí poskytnout právní služby. Jedná se však o situace, kdy dle mého názoru nelze po advokátovi spravedlivě požadovat, aby právní služby poskytoval a jeho žádost, aby Komora určila advokáta jiného, bude v řadě případů logická a ospravedlnitelná. Přesto doslovné znění návrhu klade Komoře překážku v takovém případě určit jiného advokáta, neboť by se jednalo již o druhé určení, které je však možné pouze při obligatorním odmítnutí dle § 19. Navrhuji proto upravit text zákona tak, aby jednoznačně upravoval, zda je advokát oprávněn požádat Komoru o určení jiného advokáta dle § 20 odst. 2	13. Vyhověno Výslovně uvedeno v návrhu zákona. Za předpokladu, že by nastala situace uvedená v § 20 odst. 2 zákona o advokacii a dojde-li Česká advokátní komora skutečně k tomu, že je důvod pro zproštění advokáta poskytnout právní služby, pak nárok žadatele na poskytnutí právní služby zůstává zachován a v rozhodnutí o zrušení povinnosti původního advokáta poskytnout právní služby Česká advokátní komora určí advokáta nového. Ze strany žadatele tedy není nutná nová žádost, rozhodnutí o určení zůstává, je řešena akorát osoba advokáta. Uvedené odpovídá již ze stávající úpravě.

	zákona o advokacii v situacích tam upravených (např. narušení nezbytné důvěry mezi ním a klientem, či neposkytnutí potřebné součinnosti ze strany klienta). Tato připomínka je zásadní.	
	14. 18c odst. 5 a § 18d odst. 4 Zahájení řízení podáním úplné žádosti a nevyzývání k odstranění jejích vad Postup při podávání (přijímání) žádostí o právní pomoc souvisí s aplikací správního řádu (§18d odst. 4). Dle zvláštní části důvodové zprávy (k § 18c odst. 5, str. 42) je řízení zahájeno podáním úplné žádosti o právní pomoc, k odstranění vad žádosti Česká advokátní komora nevyzývá. S odkazem na svoji připomínku k § 18d odst. 4, podle které je nutné postupovat dle části druhé správního řádu, s případnými odchylkami, neboť se jedná o řízení o žádosti, považují za evidentní, že se podání takové žádosti a s tím spojené zahájení správního řízení musí řídit úpravou v § 44 a násl. správního řádu. Z toho plyne, že řízení je zahájeno okamžikem, kdy Česká advokátní komora obdrží žádost, byť nesplňující předepsané náležitosti. Následně pak i povinnost Komory jako správního orgánu vyzvat žadatele k odstranění případných vad, avšak již v rámci běžícího řízení. Uvedená povinnost by Komoře plynula i při aplikaci § 37 odst. 3 ve vztahu k „pouhému“ podání. Ostatně i část čtvrtá správního řádu stanoví v § 154 obdobný (tedy v plném rozsahu¹⁷) postup mj. dle § 37 správního řádu, tedy včetně povinnosti vyzvat k odstranění vad podání, příp. přímo pomoci s jejich odstraněním. Ať již v rámci postupu dle části druhé či čtvrté správního řádu, není možné zakotvit odklon od zákonného postupu v podobě stanovení okamžiku zahájení správního řízení, či od povinnosti správního orgánu vyzvat k odstranění vad žádosti, pouhou zmínkou v důvodové zprávě, která nemá žádnou právní závaznost pro správní orgány	14. Částečně vyhověno/částečně nevyhověno Rozpor v části týkající se § 37 odst. 3, § 45 odst. 2 a § 80 správního řádu, v ostatním vyhověno. Postup podle části čtvrté byl z návrhu vypuštěn. Ve věcech uvedených v § 18a až 18c bude Česká advokátní komora postupovat podle správního řádu s tím, že bude explicitně stanoveno, která ustanovení správního řádu se nepoužijí.

¹⁷

Viz Legislativní pravidla vlády.

	ani adresáty veřejné správy. Navrhuji odstranit z důvodové zprávy formulaci, že „Řízení je zahájeno podáním úplné žádosti o právní pomoc, k odstranění vad žádosti Česká advokátní komora nevyzývá. Rozhodnutí je prvním úkonem správního orgánu (České advokátní komory) ve věci.“ Tato připomínka je zásadní.	
	K § 18d odst. 2 15. Rejstřík advokátů Návrh zákona počítá se vznikem speciálního rejstříku advokátů, již vyjádří souhlas zapojit se do systému právní pomoci. Z textu návrhu ani z důvodové zprávy není jednoznačně seznatelné, zda rejstřík bude veřejný či nikoli. Jsem přesvědčena, že pro neveřejnost rejstříku neexistuje žádný racionální důvod, který by převážil nad potřebou transparentnosti. Veřejná přístupnost rejstříku bude hrát významnou funkci i pro samotného žadatele, který může mít zájem ve své žádosti navrhnout České advokátní komoře, aby mu ustanovila konkrétního advokáta (např. z důvodu předchozí spolupráce, již existující vzájemné důvěry či vhodné jazykové vybavenosti advokáta). Ačkoliv návrh s možností volby žadatele výslovně nepočítá, nelze vyloučit, že v praxi takové případy nastanou. Ostatně uvedený postup výslovně neplyne ani z úpravy ustanovování zástupců v ustanovení § 35 odst. 8 soudního řádu správního, přesto judikatura takovou možnost dovodila a připouští. Pokud pak soud konkrétnímu návrhu účastníka nevyhoví, je povinen své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit.¹⁸ Obdobný postup lze očekávat i od České advokátní Komory při určování advokáta. Navrhuji doplnit důvodovou zprávu a hlavně textové znění návrhu zákona v § 18d odst. 2 tak, že je rejstřík advokátů veřejný. Tato připomínka je zásadní.	15. Vysvětleno Vedení rejstříku advokátů, kteří vyjádřili souhlas s poskytováním právních služeb podle § 18 až 18c bude součástí členské evidence. Tato informace byla doplněna do důvodové zprávy.

¹⁸ Srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. prosince 2009, č. j. 7 Azs 24/2008-141; POTĚŠIL, L., ŠIMÍČEK, V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges, 2014, str. 249.

	16. Pravidla pro určování advokátů Komorou Podle návrhu zákona dbá Česká advokátní komora při určování advokáta k poskytnutí právních služeb mj. na to, aby advokáti byli určováni rovnoměrně, a to i s ohledem na složitost věci, ve které mají být právní služby poskytnuty. Až zvláštní část důvodové zprávy (str. 44) stanoví, že Komora zohlední rovněž specializaci advokáta s ohledem na složitost věci. Není mi jasné, proč povinnost Komory přihlédnout ke specializaci advokáta není součástí navrhovaného textu zákona. Právě určení advokáta s vhodnou specializací je řádnou zárukou pro efektivní naplnění základního práva na právní pomoc. Rovněž se domnívám, že by při svém rozhodování měla přihlédnout k dostupnosti ve vztahu k žadateli či k návrhu žadatele, aby mu byl určen konkrétní advokát (viz výše). Považovala bych za vhodné, aby i tato kritéria byla součástí textu zákona. Navrhuji v § 18d odst. 2 doplnit, že Komora při určování advokáta zohlední i specializaci advokáta se zřetelem ke konkrétní věci a její složitosti, dostupnost ve vztahu k žadateli či k návrhu žadatele, aby mu byl určen konkrétní advokát. Tato připomínka je zásadní.	16. Vysvětleno Právo na právní pomoc nezajišťuje právo na výběr poskytovatele. V daném případě je kopírován systém, který se dlouhodobě osvědčil při ustanovování před soudy i při dosavadním určování a který nebyl dosud zpochybňován. Ani při ustanovení před soudem advokáta nevybírá žadatel, nýbrž soud ze seznamu, který sám vede. Výběr by ostatně neumožnil ani kontrolu, ani rovnoměrné rozdělení této agendy a je na místě pouze tam, kde má poskytování právních služeb smluvní základ. Nicméně již v současné době Česká advokátní komora zohledňuje okolnosti žádosti a řeší vhodnost určení konkrétního advokáta. Bude zachováno i podle nové právní úpravy. V § 18d odst. 2 bude doplněno, že Česká advokátní komora při určování advokáta bude také kromě složitosti věci zohledňovat charakter věci. Pod „charakter věci“ je podřaditelná specializace advokáta. Nicméně výslovné uvedení specializace by fakticky znamenalo, že nebude možné určit advokáta s generální praxí, a proto nepovažujeme za vhodné uvádět

		výslovně specializaci. „Možné náklady“, které mohou určenému advokátovi v souvislosti s poskytnutím právních služeb vzniknout, ovlivňuje skutečnost, kde má advokát sídlo, kde je sídlo správního orgánu, před kterým se řízení vede. To znamená, že Česká advokátní komora při určování zohledňuje dostupnost advokáta ve vztahu k žadateli nebo ke správnímu orgánu
	K § 18d odst. 4 Užití správního řádu z hlediska procesního postupu 17. Postup podle části čtvrté Návrh stanoví, že v řízení o poskytnutí právní pomoci (§ 18 až 18c) se postupuje podle části čtvrté správního řádu, která upravuje vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení (§ 154 až 158 správního řádu). Předkladatel v důvodové zprávě tento postup obhajuje složitostí klasického správního řízení a z toho plynoucí nemožností náležitě rychlého a efektivního rozhodování Českou advokátní komorou. Na druhou stranu si je předkladatel vědom, že se materiálně jedná o správní řízení v jeho klasické podobě, jak jej definuje ustanovení § 9 správního řádu. Komora fakticky (materiálně) vede řízení za účelem vydání rozhodnutí, „jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby“. Jedná se o řízení o žádosti, jak uvádí i důvodová zpráva. Ze všech okolností je nepochybné, že Komora povede klasické správní řízení, jehož vyústěním je buď formalizované správní rozhodnutí, příp. alespoň materiální rozhodnutí, kterým se žádosti plně vyhová. Obě formy rozhodnutí zasahují do veřejných subjektivních práv, zde minimálně žadatele, a je otázkou zda ne	17. viz vypořádání k připomínce č. 14

	i samotného advokáta. Jsem přesvědčena, že navrhovaný postup dle části čtvrté, jenž vůbec nepočítá s vydáním správního rozhodnutí, nepředstavuje vhodný a ústavně konformní¹⁹ procesní postup pro správní řízení o právech a povinnostech jednotlivce. Lze zároveň předpokládat, že by rozhodovací praxe správních soudů dovodila povinnost Komory aplikovat jednotlivé instituty klasického správního řízení, jež představují ústavním pořádkem vyžadované záruky spravedlivého procesu. V této souvislosti nerozumím argumentu předkladatele, že zjednodušený postup má lépe chránit zájmy žadatele. Největší ochranu poskytuje jednotlivci právě klasické správní řízení dle části druhé správního řádu. Potřebu rychlosti a efektivity postupu lze zajistit jinak, např. jeho zjednodušením, avšak při zachování základního práva na spravedlivý proces. Za případnější proto považuji postup dle části druhé s případným výslovným vyloučením některých jednotlivých institutů (např. nemožnost odvolání, jak stanoví návrh). Navrhuji § 18d odst. 4 upravit tak, aby zakotvoval postup dle části druhé správního řádu, s případným vyloučením jednotlivých institutů za účelem rychlosti a efektivity rozhodování. Tato připomínka je zásadní.	
	18. Povinnost správního orgánu poučit o právu jednotlivce na státem zajištěnou právní pomoc S právem účastníka na spravedlivý proces a jeho zárukami souvisí i postup správního orgánu vůči adresátům veřejné správy. Správním orgánům v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 a 4 správního řádu²⁰ vznikne povinnost přiměřeně poučovat jednotlivce o jejich právu na státem zajištěnou právní pomoc, tedy o možnosti požádat Českou advokátní komoru o určení advokáta za účelem zahájení správního řízení či učinění	18. Vysvětleno

¹⁹ Srov. např. obecné závěry k zárukám spravedlivého procesu ve správním řízení shrnuté v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. srpna 2014, č. j. 6 As 68/2012-47 a tam uvedenou judikaturu Ústavního soudu.

²⁰ „(2) Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.“

„(4) Správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.“

	úkonu v rámci již běžícího řízení. Vzhledem k uvedené povinnosti je pravděpodobné, že počet žadatelů může být a zřejmě i bude výrazně vyšší než předkladatelem předpokládaných 4 500 až 5 000 žádostí ročně, jak uvádím i v obecné části výše. Navrhuji proto, aby předkladatel koordinoval postup s Ministerstvem vnitra jako garantem správního řádu tak, aby správní orgány řádně poučovaly jednotlivce o jejich právu na státem zajištěnou právní pomoc, tedy o možnosti požádat Českou advokátní komoru o určení advokáta. Tato připomínka je zásadní.	
	19. Provazba na správní řád – přerušení řízení, stavění či přerušování běhu lhůt Jak požaduje i Legislativní rada vlády ve stanovisku k věcnému záměru ze dne 26. srpna 2016 (str. 6), je třeba upravit provazbu na správní řád mj. v souvislosti s možností přerušení meritorního správního řízení vedeného správním orgánem a stavěním či přerušováním běhu lhůt. Jedná se o stěžejní otázku z hlediska zachování lhůt pro zahájení/vedení meritorního správního řízení, požádá-li jednotlivec o bezplatnou právní pomoc. Návrh takovou provazbu nikterak neřeší. Jsem si vědoma, že by zřejmě bylo třeba novelizovat přímo správní řád, jak naznačuje i Legislativní rada vlády, a tedy koordinovat postup s Ministerstvem vnitra. Vzhledem k důležitosti uvedené provazby mající přímý dopad na záruky spravedlivého procesu, jsem však přesvědčena, že bez zakotvení institutů přerušení řízení či možnosti stavění či přerušování běhu lhůt, není možné efektivně naplnit ústavní imperativ v podobě základního práva každého na právní pomoc v řízení, včetně řízení správního (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Efektivní právní pomoc jistě nemůže přijít až v okamžiku, kdy žadateli uplyne lhůta pro podání žádosti či učinění jiného úkonu (např. podání odvolání v obecné lhůtě 15 dnů). Ostatně i úprava ustanovování zástupců dle § 35 odst. 8 soudního řádu správního výslovně počítá se stavěním lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení (např. správní žaloby), požádá-li jednotlivec o ustanovení zástupce. Uvedené plyne ze samotného smyslu ustanovení (či určení) zástupce, kterým je umožnit (budoucímu) účastníku řízení, který nemá dostatečné finanční prostředky,	19. Viz vypořádání k připomínce č. 9 Ve stanovisku LRV k věcnému záměru je uvedeno: <i>Při přípravě návrhu zákona promyslet vazbu na obecné procesní předpisy. Mimo jiné v souvislosti s přerušením řízení (str. 15) správní řád předpokládá přerušení řízení pouze k žádosti hlavního účastníka, přičemž osoby, které se budou domáhat právní pomoci, budou mít mnohdy status vedlejšího účastníka. Správní řád v § 64 odst. 2 a 3 však nepočítá s možností, aby se přerušení řízení domáhal vedlejší účastník.</i> K tomuto uvádíme, že gestorem správního řádu je Ministerstvo vnitra, které připomínku tohoto charakteru neuplatnilo (Odbor azylové a migrační politiky MV s návrhem Veřejné ochránkyně práv nesouhlasí). V průběhu legislativního procesu samotného věcného záměru byla tato

	kvalifikované právní zastoupení za účelem zvýšení ochrany jeho práv²¹. Považuji tak za nutné, aby se zavedení státem zajištěné právní pomoci přímo promítlo do úpravy procesního postupu (správního řádu) tak, aby do konečného rozhodnutí České advokátní komory neběžela lhůta stanovená pro podání návrhu, jímž se řízení iniciuje, příp. pro učinění úkonu v rámci již zahájeného řízení. Stejně tak musí být zakotvena povinnost správního orgánu vedoucího správní řízení toto řízení přerušit v případě, že jednotlivec Českou advokátní komoru požádá o určení advokáta, až do jejího konečného rozhodnutí. Tato připomínka je zásadní.	otázka podrobně diskutována a bylo dospěno k závěru, že obecně není vhodné stavět běh lhůty do doby, než bude určen advokát k poskytnutí právní služby. Nicméně správní řád toto umožňuje. Ve věcném záměru je výslovně uvedeno, že „Proces rozhodování České advokátní komory o určení advokáta se nedotkne procesních lhůt, tj. nedochází ke stavění běhu lhůt. Na požádání účastníka může správní orgán usnesením řízení přerušit (za předpokladu, že bude doloženo, že již požádal o určení advokáta podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii).“

²¹ Srov. POTĚŠIL, L., ŠIMÍČEK, V. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Leges, 2014, str. 250.

Úřad pro ochranu osobních údajů	K důvodové zprávě nebo odůvodnění 1. Důvodovou zprávu k § 18d odst. 1 je nezbytné doplnit. Tato připomínka je zásadní. Odůvodnění: Z důvodové zprávy k § 18d odst. 1 není jasné, v jaké formě budou osobní údaje v seznamu žadatelů o právní pomoc zpracovávány. Je nutné vymezit, zda bude zpracování automatizované pomocí nějaké kartotéky nebo bude seznam žadatelů o právní pomoc veden jinak, v listinné podobě atd. Požadavek na stanovení prostředků a způsobu zpracování osobních ukládá správci osobních údajů § 5 odst. 1 písm. b) ZOOÚ.	Vyhověno Návrh vychází ze stávající úpravy, kdy již v současné době Česká advokátní komora zpracovává osobní údaje jednotlivých žadatelů o určení advokáta podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Seznam žadatelů o právní pomoc bude veden Českou advokátní komorou v elektronické podobě.
	K jednotlivým ustanovením 2. V článku I bodu 4 se v § 18d na konci odstavce 1 doplňují věty „Do seznamu žadatelů se zapisují identifikační údaje žadatelů o právní pomoc, druh poskytnuté právní pomoci a identifikační údaje advokáta, který právní pomoc poskytl. Údaje o žadatelích jsou uchovávány po dobu 1 roku.“ Tato připomínka je zásadní. Odůvodnění: Je nezbytné legislativně přesně stanovit okruh zpracovávaných osobních údajů, se zřetelem k efektivnímu naplnění účelu zpracování a zároveň k co nejmenšímu množství těchto údajů, tak aby nebyly shromažďovány osobní údaje nad nezbytně nutný rozsah a zásah do soukromí subjektů údajů byl tak co nejmenší. Zároveň je nezbytné přesně stanovit dobu jejich uchování, aby nebylo pochyb, jak je dlouhá.	Vyhověno Ustanovení § 18d odst. 1 bylo doplněno v souladu s připomínkou a nově zní takto: <i>„Do seznamu žadatelů se zapisují identifikační údaje žadatelů o právní pomoc, kontaktní údaje uvedené v žádosti a údaje nezbytné k posouzení nároku. Údaje o žadatelích jsou uchovávány po dobu 5 let od ukončení právní služby, jež byla předmětem určení.“</i> ÚOOÚ: Souhlasí s první větou. Věta druhá však nebyla odůvodněna. ÚOOÚ navrhuje stanovit dobu uchování osobních údajů o žadatelích o právní pomoc na 3 roky, což odpovídá obecné promlčecí

		lhůtě stanovené v § 629 nového občanského zákoníku. Co se týká zákona o archivnictví, ten nepředepisuje žádné lhůty pro ukládání dokumentů před skartačním řízením. Pokud je výsledkem skartačního řízení archiválie, je uchována natrvalo. Ostatní dokumenty jsou zlikvidovány. MSP: Vyhověno a lhůta změněna na 3 roky
Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	Úvod Ministerstvu spravedlnosti bylo na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2015 schváleném usnesením vlády ČR ze dne 15. prosince 2014 č. 1056 ve spojení s Plánem legislativních prací vlády na rok 2016 schváleném usnesením vlády ČR ze dne 14. prosince 2015 č. 1031 uloženo předložit věcný záměr zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci (dále jen „věcný záměr“). Věcný záměr byl dne 10. března 2016 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Dne 10. června 2016 byl věcný záměr předložen vládě k projednání. Věcný záměr byl vládou projednán na schůzi konané dne 5. října 2016. Vláda k věcnému záměru přijala usnesení ze dne 5. října 2016 č. 873, kterým schválila věcný záměr s tím, že současně uložila ministru spravedlnosti do připravovaného návrhu zákona doplnit do okruhu poskytovatelů právní pomoci neziskové organizace. Cílem návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, je doplnit a rozšířit státem zajištěnou právní pomoc do oblastí, ve kterých není v současnosti poskytována, čímž by byl vytvořen komplexnější systém státem zajištěné právní pomoci a zejména by byla posílena práva osob, které v důsledku svých finančních a majetkových poměrů mohou být omezeny ve svých právech vyplývajících z Listiny základních práv a svobod. Zásadní připomínka: ÚZSVM vznáší zásadní připomínku a navrhuje, aby v § 6 odst. 2 zákona č. 85/1996	Nevyhověno Připomínka jde nad rámec návrhu zákona. Návrh zákona vychází z koncepce obsažené ve vládou schváleném věcném záměru, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci.

Sb., o advokacii, byl za slova „právních předpisů“ vložen tento text:
“, činnost zaměstnance Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, který vykonává činnosti dle § 16 odst. 2 zákona č. 201/2002 Sb. o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových“

Odůvodnění:

Novelizace předmětného ustanovení je navrhována proto, že obsahová činnost zaměstnance, který vykonává činnosti dle § 16 odst. 2 zákona č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, (dále jen „právní zástupce ÚZSVM“) je plně srovnatelná s jinými činnostmi uvedenými v § 6 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Hlavní obsahovou náplní právního zástupce ÚZSVM je zastupování státu ve sporném řízení soudním, v insolvenčním, exekučním řízení, správním řízení, v dědických věcech v řízení před notáři jakou soudními komisaři a v rozhodčím řízení.

Právní zástupci ÚZSVM ve výše uvedených řízeních činí veškeré procesní úkony počínaje podáním žaloby, sepisem vyjádření ve věci, účasti na ústním jednání, podávání řádných opravných prostředků, podávání mimořádných opravných prostředků, ústavních stížností a zabezpečují veškerou agendu s vedením soudních sporů související. Plní tedy veškeré činnosti související s vedením soudních sporů včetně řízení před Nejvyšším soudem ČR a Ústavním soudem ČR a jejich výkon není omezen na určitý stupeň soudní soustavy jako např. v případě advokátních koncipientů u některých druhů řízení.

Právním zástupcem ÚZSVM se může stát pouze osoba, která ve smyslu ustanovení § 16 odst. 2 zákona o ÚZSVM splňuje požadavek vysokoškolského vzdělání získaného v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice a zároveň nejméně tříletou dobu praxe v oboru předpokládaného druhu práce po ukončení předepsaného vzdělání. Uvedený zákonný požadavek, který se specifikován v předchozí větě, dává zákonnou záruku, že právním zástupcem ÚZSVM se mohou stát pouze kvalifikované osoby splňující podmínku vzdělání i minimálně tříleté praxe.

Ministerstvo obrany	1. k navrhovanému institutu právní porady podle § 18b Požadujeme, aby byl konkrétní advokát určen Českou advokátní komorou na základě žádosti cizince omezeného na svobodě, a to v souladu s § 134 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Odůvodnění: Z návrhu není patrné, na základě jakých okolností či podmínek provozovatel uzavřeného zařízení dává podnět České advokátní komoře k určení konkrétního advokáta a zda tak vůbec bude činit, neboť z navrhovaného ustanovení nevyplývá povinnost takový odůvodněný podnět podat v případě, kdy má cizinec právo na poskytnutí právní porady na náklady státu. Tato připomínka je zásadní.	Vysvětleno Návrh vychází z koncepce obsažené ve věcném záměru. Navrhovaná právní úprava poskytování právní pomoci osobám omezeným na svobodě v zařízeních pro zajištění cizinců vznikla za spolupráce MV – Odborem azylové a migrační politiky, a to mj. s ohledem na nutnost zachování příslušných lhůt v rámci řízení. Navrhovanou právní úpravu považuje Odbor azylové a migrační politiky MV za dostačující. Tato speciální úprava nevyklučuje, aby si cizinec umístěný v „uzavřeném“ zařízení podal sám žádost o právní poradu podle § 18a. Správa uprchlických zařízení jakožto provozovatel příslušného uzavřeného zařízení bude mít vždy nejvíce informací o potřebě zajistit právní pomoc pro osoby již umístěné v zařízení, případně pro osoby nově se nacházející se v zařízení. Z důvodové zprávy vyplývá, že obsahem podnětu musí být alespoň obecná identifikace osob, jimž má být právní porada poskytnuta, jazyk, v němž jsou schopny se dorozumět a předběžný časový rozsah korespondující jejich právní situaci. Na základě takto

		odůvodněného podnětu pak Česká advokátní komora určí advokáta, který poskytne právní pomoc v daném zařízení pro neurčený počet osob tam umístěných.
Odbor kompatibility Úřadu vlády	<u>Po stránce formální:</u> Předkladatel splnil pouze částečně formální náležitosti týkající se vykazování souladu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii, jak vyplývají zejména z Legislativních pravidel vlády, v platném znění, a z přílohy k usnesení vlády ze dne 12. října 2005 č. 1304, o Metodických pokynech pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii, v platném znění (dále jen „Metodické pokyny“). Čl. 15 odst. 2 Metodických pokynů stanoví, že předkladatel návrhu právního předpisu České republiky, kterým jsou měněna či rušena ustanovení implementující právo Evropské unie, zajistí, že navrhované změny nesníží dosaženou míru implementace. Návrhem je rušena větší část § 18 zákona o advokacii, která je vykazována jako implementační. <u>Je proto nutno, aby předkladatel identifikoval dotčené předpisy práva Evropské unie a vykázal vůči nim novou právní úpravu tak, aby ke snížení míry implementace nedošlo. Implementační ustanovení návrhu je nutno podtrhnout a označit celexovým číslem</u> (čl. II odst. 1 Přílohy č. 5 Legislativních pravidel vlády). <u>K návrhu je pak nutno přiložit rozdílovou tabulku</u> (čl. II odst. 2 Přílohy č. 5 Legislativních pravidel vlády) <u>a aktualizované tabulky srovnávací</u> (čl. 9 odst. 2 písm. e) Legislativních pravidel vlády). Jsme toho názoru, že by bylo vhodné doplnit vykazování slučitelnosti zejm. s: • čl. 3 směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech; • čl. 7 směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu	Částečně vyhověno/částečně vysvětleno

pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány;

- čl. 26 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu;
- čl. 4 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1919 ze dne 26. října 2016 o právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby v trestním řízení a pro osoby vyžádané v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu.

V podrobnostech též viz dále.

Po stránce materiální:

Stav relevantní právní úpravy v právu EU:

Vztah návrhu k právu EU je dostatečným způsobem popsán v důvodové zprávě.

Připomínky a případné návrhy změn:

S hodnocením předkladatele, že ustanovení právních aktů EU z oblasti azylové politiky, která vyžadují poskytování právní pomoci, lze chápat již jako provedená do vnitrostátního právního řádu a není tak nutno zajišťovat jejich implementaci předkládanou úpravou, se ztotožňujeme pouze částečně.

Mezi relevantní právní akty řadíme směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“), směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu

příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III.“).

Článek 20 a 21 procedurální směrnice je zajišťován úpravou § 35 odst. 2, 5 a 8 soudního řádu správního či § 21 azylového zákona. Dotčená úprava soudního řádu správního je obecně pro poskytování právní pomoci cizincům klíčová a z podkladů předložených předkladatelem lze seznat, že zřejmě i bez aplikačních obtíží soudy používána.

Transpozice článku 9 odst. 4 a 6 přijímací směrnice je zajišťována skrze § 46a odst. 6 a § 73 odst. 5 azylového zákona taktéž úpravou § 35 soudního řádu správního či dále prostřednictvím § 21 azylového zákona. V případě článku 9 odst. 4 přijímací směrnice se přímo nabízí, aby byl také vykazován navrhovaným § 18b zákona o advokacii. V navrhované úpravě však spatřujeme velice nízké procesní záruky – rozhodující je zde uvážení provozovatele detenčního zařízení, k němuž přistupuje dále diskrece České advokátní komory. Dále máme pochybnosti, zda nelze po poskytnutí jedné porady dle § 18b tvrdit, že cizince již zastupuje jiný zástupce a z tohoto důvodu další právní poradu jiným advokátem neposkytnout (byť by na ni cizinec v rámci limitu 2 hodin měl nárok). Při chybějících zárukách bude velmi záležet na způsobu aplikace ustanovení (zejména na dostatečné četnosti podnětů ze strany provozovatele zařízení), lehce tak může dojít k odepření přístupu k bezplatné právní pomoci, kterou vyžaduje přijímací směrnice.

Transpozicí článku 26 odst. 2 přijímací směrnice je primárně § 35 soudního řádu správního, a dále úprava v § 21 azylového zákona.

Rovněž čl. 13 návratové směrnice stanoví požadavek na přístup k bezplatné právní pomoci. V našich podmínkách se to dotýká jak soudního řízení (transpozici lze vykázat ustanovením § 35 soudního řádu správního či § 21 azylového zákona), tak řízení správního. Neboť navrhovaný § 18c zákona o advokacii má za cíl upravovat poskytování právní služby při řízení před orgány veřejné správy, je nutno i zde zvážit možný transpoziční ráz úpravy. Rovněž je nutno vyhodnotit, zda navrhovaná úprava v § 18b a § 18c zákona o advokacii nezajišťují řádnou implementaci také ve vztahu k

úpravě bezplatné právní pomoci požadované nařízením Dublin III (viz čl. 28 a 27).

Implementační charakter navrhované úpravy § 18b – a s tím spojenou nutnost posílení procesních záruk - a § 18c zákona o advokacii navrhujeme uvážit.

Tato připomínka je zásadní.

Závěr:

Návrh zákona budeme považovat za plně slučitelný až po vypořádání zásadní připomínky.

Formální náležitosti návrhu je nutno napravit.